

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

NOGLE BREVE FRA EN
REJSE TIL ØSTEN 1921

KØBENHAVN 1921

NOGLE BREVE FRA EN
REJSE TIL ØSTEN
1921

KØBENHAVN
1921

*Billederne er næsten alle efter Fotografier af
Ingeniør Malchow Møller.
Trykt i 500 Eksemplarer hos
J. Jørgensen & Co. (Ivar Jantzen) København.*

KÆRE LÆSER.

Du finder i denne Bog nogle Breve fra en Rejse til Østen.

I 1921, medens jeg laa ude paa de store Veje, har jeg søgt at fæstne til Papiret, hvad jeg saa og tænkte og hvad jeg drømte om, og det er blevet til disse Breve.

De er skrevet til mine Børn, og jeg beder Dig, naar Du læser dem, da at prøve paa at føle som om det var Dig, der var paa Rejse, med Børnene langt borte, og kun havde de fattige Breve at ty til.

Haraldsgave, December 1921.

N. M. PLUM.

*Hotel Reichshot, Hamburg.
3. Februar 1921 Morgen.*

Kære Niels og Karen Johanne.

Nu sidder vi i Hamburg paa et Hotelværelse og tænker paa Jer og paa Haraldsgave.

Anna Margrethe forærede Moder en lille Rejse-Syæske af Form som en Kuffert, — kan I huske den —, inden i Laaget staar der et Vers af Eichendorff:

*Wem Gott will rechte Gunst erweisen,
Den schickt er in die weite Welt;
Dem will er seine Wunder weisen
In Berg und Wald und Strom und Feld.*

Kufferten staar her paa Bordet og Moder har lige læst Verset, men hun siger, at det passer ikke, naar man har 4 Børn hjemme. Hun græd meget, da hun vaagnede, Jeres Mor, og tænker udelukkende paa Jer. Men hun vil jo alligevel rejse med mig, og saadan maa det nok ogsaa helst være.

Det var en lang Dag i Jernbane i Gaar, og Tyskland er ikke noget oplivende Land at rejse i efter Krigen. Men billigt er der her, man kan

faa meget for 1 Kr. Toldvæsenet idømte mig den store Bøde af 6 Mark for en Pakke Chokolade, de fandt i min Haandkuffert. Jeg betalte med en dansk Enkrone og fik 5 Mark tilbage. For dem gik jeg ind paa Jernbanerestauranten og købte 3 Prospektkort à 30 Pfennig, 3 Frimærker à 60 Pfennig, gav Manden 1 Mark og 30 Pfennig i Drikkepenge og har endnu en Mark tilbage af min Krone. Det var ikke saa lidt for Pengene.

Nu skal vi ud i Byen. Jeg skal hen til et Firma, der hedder Menck & Hambrock, der laver store Rambukke, og bagefter skal vi alle 4 ned til Havnen og se paa de gamle Huse og den store Tunnel, der fører under Floden.

Tak for Dit Brev Niels, som jeg fandt nu med et Stykke Chokolade indeni. »Kære Far, gid Du faar en god Rejse« staar der. Til Moder er der ogsaa et lille Brev. Det indeholder kun det ene Ord »Mor«, men dermed har Du ogsaa sagt alt. Min egen Dreng, 1000 Hilsener til Dig og Søster og Jer alle fra

Eders Fader.

Middelhavet, den 10. Februar 1921.

I Dag er Lille-Bror 1 Aar gammel. Han blev født Kl. 4 om Eftermiddagen, medens hele Danmark i forventningsfuld Stemning havde hejst

Dannebrog. Det var den Dag, da Sønderjyderne stemte. I kan tro, det er drøjt for Mor ikke at være hjemme, men paa den anden Side er hun jo ogsaa glad ved at være hos mig, og I ved nok, at hun ligesom jeg elsker at sejle.

Ja, vi er virkelig paa Havet nu, ombord paa »Lotus«, der er en prægtig Baad paa 10.000 Tons, udelukkende bygget for Passagerer. Vores Kahyt er paa Mellemdækket, d. v. s. at hvis vi gaar en Trappe op, kommer vi til Promenadedækket, Ryge- og Musiksalonerne, og hvis vi gaar en Trappe ned, kommer vi til den store Spisesal, hvor vi for lidt siden fik en meget fin Middag og drak Skaal for Lille-Bror.

»Lotus« er en af »Messageri Maritime«s store 1ste Kl. Baade, der gaar direkte fra Marseille til Alexandria og derfra op til Beyruth. Maskinen er paa 5855 Hestekræfter, og selv her oppe paa øverste Dæk, hvor jeg sidder og skriver, kan man høre og mærke Stempelslagene. Jeg elsker den Lyd og Bevægelsen af Maskinen, der faar hele det store Skib til at zitre. Tro mig, det er dejligt at komme frem gennem Verden med 5000 Hestekræfter.

Den 11. Februar.

Vi fik straks i Nat at mærke, at vi var kommet til Søs. Det blæste op, og Kl. 4 maatte jeg

lukke Køjet. Men det var dejligt, Kahytten ligger midtskibs om Bagbord, og Vinden, der var N. O., stod lige paa, saa det bragede og knagede i alt Træværket, og man kunde godt, naar man var halvvaagen, bilde sig ind, at man var ude med et stort Sejskib.

Jeg var den eneste Passager, der mødte til Morgen-Kaffen Kl. 7 $\frac{1}{2}$. Mor ligger i Køjen, men vil op nu. Hun har indrettet sig hyggeligt med sine 2 Medailloner over Sengen, saaledes at hun stadig har sine 4 Børn for Øje. I den ene Søster og Birthe, i den anden Niels og Lille-Bror.

Nu skal jeg berette om, hvad der er hændet os, siden vi forlod Tyskland.

Vi laa i Köln om Natten mellem 2. og 3. Februar og kom til Paris om Aftenen den 3. efter en lang og støvet Tur. Vi havde imidlertid behageligt Rejseselskab, det var dejligt at høre det franske Sprog og morsomt at iagttage Fransk-mændene, hvorledes de levede op, efterhaanden som de nærmede sig deres kære Paris.

Dr. Hansen havde bestilt Værelse til os paa »Hotel de Malthe«, hvilket er et hyggeligt gammelt Hotel i Rue de Richelieu fjernt fra Byens Larm og dog centralt beliggende. Vi betalte 36 Frc. for Værelset, det er 12 Kr. i danske Penge. Paris er ikke dyr at leve i for Øjeblikket med

den lave Kurs. Thi raader jeg alle, der har 500 Kr. og en Uge til sin Disposition at tage dertil.

Den første Dag i Paris var vidunderlig. Vejret var stille og forholdsvis mildt, Solen stod og brød gennem Taage og lave Skyer. Vi gik straks om Morgenen til Louvre og ud ad Champs Elysee til Concorde-Pladsen, — hvor er hele Anlægget her fortrinligt gennemført og smukt. Vi gik den samme Tur den sidste Dag og fortsatte da helt ud til Triumfbuen og Boulogneskoven.

Dag Nr. 2 helligede vi Versailles. Om Formiddagen saa vi hele Parken, og det vil ikke sige saa lidt, for den er omtrent $\frac{1}{2}$ Mil lang. Det var en henrivende Tur i det milde, forarsagtige Vejr. Efter Frokosten, som vi spiste hos Jonas Lind (der boer lige uden for Gitterporten i et stort Hus, der har tilhørt Ludvig d. XIV's Barber) saa vi Slottet og kørte derefter gennem Boulogneskoven til Paris. Om Aftenen var vi i »Casino de Paris« og bagefter paa Montmartre, hvor Cafeerne for første Gang efter Krigen var aabne hele Natten.

Dag Nr. 3 var Søndag den 6. Februar, og vi benyttede den til at vandre Paris rundt til Fods. Først var vi en Time paa Louvre. Dernæst langs Seinen til Notre Dame, Sorbonne og Pantheon. Saa gennem Luxembourg-Haven og ad »Boule-

vard des Invalides« til Napoleons Grav og videre over Concorde Pladsen og Rue de Rivoli hjem.

Mandag var vi ved Fronten, først Rheims og saa i Bil ud til Skyttegravene og gennem de sønderskudte Landsbyer. Et fuldkomment øde og tilintetgjort Landskab. Ved Berry au Bac var vi oppe paa et Højdepunkt, hvor 2000 Fransk-mænd blev sprængt i Luften; nu var der kun 3 store Kratere tilbage. Om Aftenen var vi saa heldige at faa Billetter til den store Opera.

Tirsdag sagde vi Farvel til Paris. Vi var 1 Time paa Louvre, spadserede ad Champs Elysee til Triumfbuen, kørte med Sporvogn derfra til Bastillepladsen, gik langs Seinen tilbage til Louvre, købte en meget smuk Silkekjole i Magasin de Louvre, (68 Kr.), spiste Middag sammen med Jonas Lind i en Duval og kikkede indenfor i »Follie Bergere«, hvilken Variete imidlertid er lige saa tarvelig som en af vore hjemlige. Anderledes var det med »Casino de Paris«, det var 1ste Klasse.

Onsdag Morgen mødtes vi paa Banegaarden Kl. 7 med Malchow Møllers og fik i god Tid vor Bagage indskrevet til Marseille. Det var en lang Dag, men den blev forkortet noget ved 2 Maaltider undervejs. Naar der skal spises, gaar der en Mand gennem hele Toget og raa-

ber, at der er serveret. Der var saa mange Rejsende, at der maatte spises i 5 Omgange. I Marseille havde vi bestilt Plads paa Hotel de Geneve, der ligger ved den gamle Havn, og Middelhavet var os nu ganske nær.

Lotus, den 15. Februar 1921.

De 3 sidste Dage har Solen skinnet og Middelhavet været blaat og grønt med store hvide Skumtoppe. Vi har Vinden med os, saa Søerne kommer rullende bagfra ind under Skibet og løfter det og sender det fremover mod Alexandria. I kender nok den Bevægelse, naar man har Vinden agter ind, og Søen faar Baaden til ligesom at rulle fremover samtidig med, at den duver. Det er en dejlig Bevægelse.

Hvor er Havet dog smukt med alle de veksellende Belysninger. Inde ved Skibssiden er det ren ultramarin ligesom »Det blaa Værelse« hjemme. Men agter kommer de store Søer væltende og bryder sig i alle Nuancer fra klart grønt til dybt blaat. Og længere ude over Havfladen er der fuldt af hvide Skumtoppe og lette blaa Farver.

Vi er nu sydligere og østligere, end vi har været før, og hvert Stempelslag bringer os længere og længere bort fra Haraldsgave. Allerede

i Nat skal vi komme til Alexandria, og i Morgen er vi altsaa midt nede i Ægypten i Cairo, der ligger ved Spidsen af Nildeltaet. Vi studerer vor Baedeker for at være nogenlunde klare over Ægyptens Historie og Kultur, inden vi gaar i Land, og haaber for øvrigt at kunne faa mange Oplysninger gennem vore Venner her nede, særlig »Brandt & Co.«, hvor Søderberg er ansat.

Efter Middag Kl. 9 Aften.

Kære Niels og Søster. Jeg vil haabe for Jer, at I engang kommer ud med en stor Paketbaad som Lotus, for det er baade morsomt og behageligt, men jeg vil ogsaa haabe, at I ligesom Jeres Forældre, lige saa gerne tager en Fragtbaad eller en anden hvilken som helst Chance. For 11 Aar siden sejlede Jeres Mor og jeg ogsaa gennem Messinastrædet, og enten maa vi have været meget gamle den Gang, eller ogsaa maa vi have bevaret lidt af vor Ungdom, i alle Tilfælde synes jeg ikke vor Glæde over Livet og det blaa Hav har forandret sig.

Men nu er Middelhavet snart forbi for den Gang. Kl. 4 i Morgen tidlig skal vi være i Alexandria. Hver Middag Kl. 12, naar Kaptajnen har »taget Højden«, bliver Skibets Længde og Bredde slaaet op paa en Tavle, og samme

Sted er anbragt et Søkort, saaledes at man kan se, hvor langt man har tilbage af Rejsen. Og i Dag Kl. 12 var vi ca. 176 Sømil fra Alexandria, hvilket med Fart af 11 Mil i Timen svarer til 16 Timers Sejlads.

Naa, — vi har altsaa spist vor sidste, meget fine Middag, og medens Fru M. M. spiller Bridge med 3 Englændere, sidder vi andre 3 og skriver Breve hjem. Herr og Fru M. M. har skiftedes til at holde 3 meget drevne Englændere Stangen i Bridge, vi to har derimod ikke dristet os til at begynde paa det.

Vi sidder som sagt og skriver, men samtidig spilles der paa Flygelet og 4—5 Par af de mest danselystne bevæger sig omkring paa Gulvet i sagte Vals. Damperen vælter sig mageligt i Søen og en stadig Brusen fra Havet og Maskinens Snurren blander sig i Musikken. Udenfor skinner Maanen, der heldigvis er i tiltagende, og det hele passer saare godt til det Billede, man paa Forhaand vilde danne sig af en Luksusdamper paa Vej mod Orienten.

Hilsener til alle derhjemme.

Eders Fader.

*Cairo, den 18. Februar 1921.
Hotel Continental Kl. 8 Morgen.*

Kære Niels og Karen Johanne.

Tænk nu er vi i Cairo! Sol og Farver og et Mylder af Mennesker af alle mulige Slags! Det er en hel Katastrofe for Øjne og Sanser, naar man kommer fra Norden. Og det gør vi jo, Jeres Mor og jeg, vi hører oven i Købet hjemme paa Haraldsgave, der ligger i Bagsværd, der ligger i Danmark, der ligger i Europa langt paa den anden Side det store Middelhav. Mor synes ogsaa, det er en skrækkelig Tanke, at vi skal rejse endnu længere væk, men hun glæder sig alligevel ved at kunne opleve alt det meget sammen med mig. Ja, I kan tro vi oplever meget, I Gaar var vi ved Pyramiderne og den store Sphinx, og vi kørte en Tur gennem Cairo op til Citadellet, det var to store Oplevelser paa een Dag, hver for sig som et helt Eventyr.

Men lad mig nu hellere først fortælle om Ankomsten hertil: »Lotus« kom ikke ind til Alexandria Kl. 4 om Morgenen, saaledes som vi havde regnet ud, men først Kl. 6. Jeg tænker Kaptajnen har holdt den gaaende for halv Kraft for ikke at komme ind før det var lyst. Vi naaede derfor at faa Indsejladsen at se. Da vi havde drukket The, begyndte Landgangen, og Kl. 9

var vi naaet igennem Tolden og havde faaet al Bagagen sendt til Jernbanestationen, hvor en Mand med rød Fez paa Hovedet passede paa den. Denne Mand tilhørte Firmaet Brandt & Co., et af de mange Firmaer der er samlet under »Det Transatlantiske Co.«, og disse Mennesker var os til stor Hjælp baade ved Landgangen og senere.

Straks vi gik fra Borde, blev vi tiltalte paa dansk af en Herr Rosenstand, der har været 8 Aar hos Brandt & Co.; han var fra Svendborg og kendte Hanne. Da han havde hjulpet os gennem Tolden, kørte vi en Tur gennem Byen. Her saa vi blandt andet nogle meget interessante Katakomber, der først er fundet for ca. 20 Aar siden. Kl. 12 gik Toget til Cairo, og vi var i saa god Tid paa Stationen, at Herr Rosenstand kunde naa at traktere os med Kaffe — den første Kop arabisk Kaffe. Denne Kaffe serveres i ganske smaa Kopper, af hvilke man nipper et Par Mundfulde og lader saa vidt muligt Bundfaldet tilbage. Den smager pragtfuldt og er selvfølgelig meget stærk.

Naa, Toget gaar altsaa Kl. 12, og vi ruller afsted gennem Nildeltaet samtidig med at vi bruger Øjnene, saa godt vi kan. Mange Landsbyer er kun Jordhuler, klinede af Nilens Mudder, og Bønderne pløjer endnu som for 4000

Aar siden. Der var et Æsel, der blev bange for Toget, og Rytteren dumpede af, men ikke nok med at han faldt ned paa Vejen, han trillede videre og endte med et Plask i Kanalen. Det saa saa morsomt ud, at vi lo længe efter.

Kl. 3^{1/2} rullede vi ind i Cairo, hvor de 2 Direktører Brandt og Davidsen tog imod os og fulgte os til Hotel Continental, hvor der var bestilt Værelse med Pension.

Edfu, den 24. Februar 1921.

Det er 6 Dage siden, jeg skrev, og hvad er der ikke sket i disse 6 Dage! Bare jeg havde det prentet paa Papiret! Ægyptens Kunst, Religion, Livsopfattelse og dybe Visdom er som en Bølge gaaet over os, eller jeg vil snarere sige, at det er for mig, som havde jeg taget et Bad i urgammel, men evig ung Visdom og Kunst.

Der findes her saa uhyre Skatte, — Kunst i saa uhyre Mængder — at til Trods for, at baade Perserne, Romerne, Grækerne og Kopterne har gjort alt for at ødelægge det gamle, og Befolkningen i den nyere Tid har fortsat Hærværket, saa er der endnu saa meget tilbage, at Alverdens Lande kan sende Expeditioner her ned og vende rigt belæssede hjem.

Perserne er faret haardest frem, fordi de var Ægyptens Fjender, de har knust alt paa deres Vej og væltet alle Statuer. Vi saa i Gaar en halv Snes Templer, alle mere eller mindre hærgede. I »Ramesseum«, hvor vi spiste den medbragte Frokost, laa en Ramsesstatue væltet og knust, den var saa uhyre stor, at Øret alene maalte $3\frac{1}{2}$ Fod. Baedeker angiver Vægten til 1000 ts.

Men værre end Perserne har næsten Romerne været, de tog uden videre Kunstværkerne og brugte til Bygningssten i deres Huse; man kan se de dejligste Ting paa den Maade sønderslaaet eller vendt paa Hovedet.

Men værre endnu end Persernes og Romernes Ødelæggelser er det dog næsten at se, hvad Kopterne i deres Religionsfanatisme har kunnet gøre. I utallige Templer er de faret frem med Stenhamre og har systematisk udslettet Gudehovederne paa de gamle Relieffer. De skønneste Ting er paa den Maade gaaet tabt og store Vægflader ødelagte.

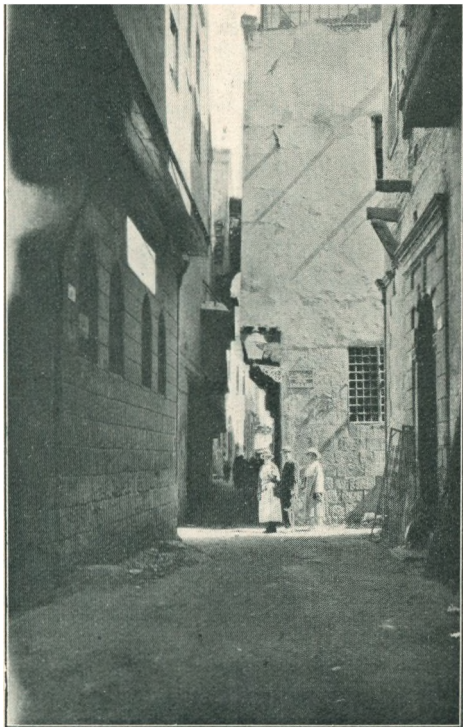
Men som sagt Rigdommen paa Kunst var saa stor, at det, der er tilbage, næsten tager Vejret fra en. Jeg tænker ikke, vi naar at faa se mere end $\frac{1}{10}$ af Templerne og de større Mindeesmærker, og skal vi sige $\frac{1}{100}$ af hvad der findes af Relieffer og Vægmalerier i Templer og Grave.

Kære Niels og Karen Johanne.

I Morgen rejser vi fra Ægypten, og jeg har endnu ikke fortalt Jer om alt, hvad vi har set og oplevet. Men nu vil jeg benytte et Par Morgentimer til at skrive, Klokken er ikke mere end 8, og Kaptajn Davidsen, med hvem vi skal rundt i Byen, kommer først Kl. 10.

Vort Ophold her falder i 2 Afsnit, nemlig Nedre-Ægypten og Øvre-Ægypten, og det er Nedre-Ægypten eller rettere sagt Cairo og Omegn, jeg vil fortælle Jer om i Dag. Vi føler os jo snart hjemme i Cairo og deltager i Selskabelighed og gaar i Theatret mere her i denne Tid end hjemme i et helt Aar. Vi har været 3 Gange i Theatret, 1 Gang med Brandt til Araberkomedie og 2 Gange med Davidsen i Operaen, og takket være disse 2 Herrer kender vi nu Byen og dens Omegn.

Det morsomste Sted at færdes er selvfølgelig i Araberkvarteret med den saakaldte »Mouschi«, d. v. s. Basarerne, en hel Bydel for sig, hvor der udelukkende boer Haandværkere. De sælger selv deres Varer i Boderne, der baade er Butik og Værksted, og Davidsen, der forstaar at tale med dem, gør disse Besøg overordentlig fornøje-

Gade i Cairo.

lige. Man bliver inviteret ind i Bodene og be-
væretes med sød The eller Kaffe, medens Va-
rerne tages i Øjesyn, og der udveksles mange
Komplimenter, alt medens man handler om Pri-
sen. Det er saaledes, at Haandværkere af sam-
me Profession boer i Gade sammen, og disse
Gader er ofte saa smalle, at Markiserne over
Butikkerne dækker det hele. I de bredeste af Ga-
derne kan man køre med Vogn, men det er ikke let
for Kusken at bane sig Vej, han maa hele Tiden
advare de spadserende ved Tilraab. Men tro
ikke, at han blot sidder og raaber »Varsko«
som en dansk Kusk, nej han henvender sig til
hver enkelt, f. Eks. »Gaa bort fra Kørebanen
Du der«, »Pas paa Din højre Side«, »Se Dig
for Du gamle Mand«, »Gaa af Vejen Barn og
lad Vognen komme frem«, og Mængden flytter
sig virkelig og lader Køretøjet rulle forbi med
de 2 Turister. I »Kobbersmedenes Gade« saa vi
et lille Fad blive graveret og indlagt med Sølv,
det saa nydeligt ud og gik i en voldsom Fart;
Fader og Søn arbejdede sammen i Butikken, el-
ler rettere sagt udenfor paa Gaden.

Men i Cairo er der meget at se paa foruden
Basarerne. Den første Dag vi var her, kørte vi
en Tur gennem Byen op til Citadellet, hvor den
forholdvis nye Moske: Muhamed Ali og for-
øvrigt en Mængde andre Moske'er og gamle

Bygninger ligger. Den Tur vil jeg tilraade alle, der, lige som vi, ikke før har været i Orienten. Vejen stiger fra den lave By op mod Citadellet, og den ene Udsigt mere straalende og farverig end den anden aabner sig for Øjet. Samtidig kører man imellem store Moske'er med Minareter og mægtige solbelyste Murflader, og man føler sig fuldkommen hensat til en anden Verden som til et Eventyr i 1001 Nat.

En anden Ting, man ikke maa undlade at se, er den store Universitetsmoske, hvor til Tider 12000 Muhamedanere fra alle Østens Lande samles og fordyber sig i Koranen. Nogle studerer kun et Aar, andre mange Aar, og det Antal Brød, de faar udleveret om Dagen, retter sig efter, hvor mange Aar de har studeret. Al Undervisning foregaar i Moskeens Gaard eller i de rundt om denne liggende overdækkede Søjlehaller, hvor Lærerne sidder med Benene over kors ved en Søjle og Eleverne rundt omkring paa Gulvet. Alt Møblement bestaar af nogle Straatæpper hist og her paa Stengulvet. Vi havde svært ved at komme ind, fordi der har været en Del Uroligheder i disse Dage i Anledning af, at Straffen for de politiske Fanger fra Krigen er blevet offentliggjort, 2 Professorer, der havde erklæret sig for engelskvenlige, var blevet slaaet

hjel af Studenterne, og i Gaderne blev der for nogle Dage siden skudt med Maskinkanoner

En Moske bliver altid byggetsomen storaaben Gaard, omgivet af en overdækket Søjlegang. Hertil kan der saa knyttes 1 eller flere Bygninger. Den første Moske, anlagt af Muhamed, bestod nemlig af en ryddet Plads i Skoven, hvor de fældede Træstammer benyttedes til Tag for den ydre Kolonade. I Midten af Gaarden er der som Regel en overdækket Vandbeholder omgivet af Kummer, hvori den støvede Vandringsmand kan rense sine Hænder og Fødder.

En meget interessant Ting i Cairo er det store Museum, »Gizeh-Museet« som det endnu kaldes, til Trods for at det er mange Aar siden, det blev flyttet fra Gizeh ind til Byen. Det var Franskmanden Mariette, der oprindelig indrettede dette Museum i et gammelt Palads ude i Gizeh, og det skal have været saa overordentlig smukt og eventyrligt ordnet. Men ogsaa i dets nuværende Skikkelse er det meget interessant. Mange Værdigenstande fra Gravkamrene er samlede her, en uhyre Rigdom af Smykker og kostbar Kunst baade i Guld, Sølv og Stene og en Mængde Relieffer og Statuer. Et Besøg paa Gizeh-Museet er alene Rejsen værd.

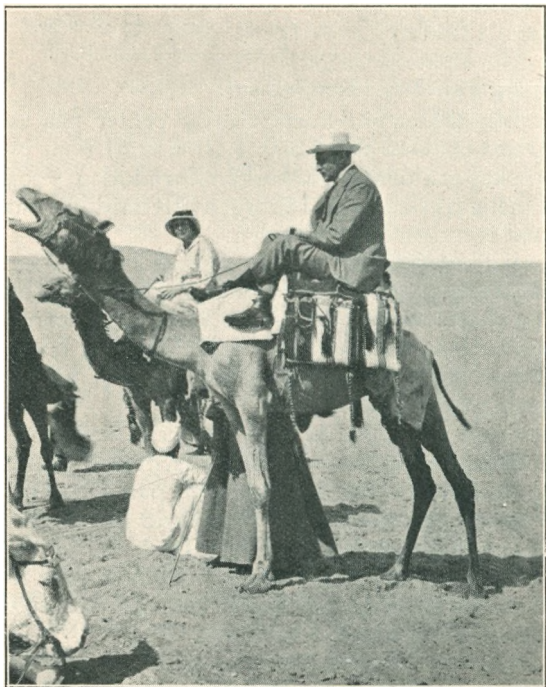
Kære Niels og Karen Johanne.

Nu sidder vi i Port Said og venter paa en Damper. Den skal komme en Gang i Nat, og vi skal gaa ombord i Morgen Formiddag, — og rimeligvis skal vi saa i Morgen Eftermiddag staa ned igennem Suez-Kanalen.

Jeg lovede at fortælle Jer om vor Tur gennem Ørkenen paa Kameler og om Pyramiderne, og jeg skal forsøge paa det, selv om Hotelværelset her ikke indbyder til at sidde oppe og skrive Breve. (Port Said er et væmmeligt Hul, og her er hundekoldt).

I har nok hørt, at man kalder Kamelen for »Ørkenens Skib«, og den Betegnelse passer godt. Man sidder mageligt oppe paa dens høje Ryg og føres frem i en vuggende Bevægelse. Det behageligste er at ride i Trav, saa er Bevægelserne blødest, og man behøver ikke at tage sig ret meget af Dyret, det skal nok selv passe at følge med Karavanen.

Til hver Kamel hører en Indfødt, der under hele Turen løber ved Siden af eller bagefter. Det er utroligt, de kan holde det ud. Den Tur vi gjorde fra Pyramiderne over Sakkara til Helouan tog $6\frac{1}{2}$ Time (deraf $1\frac{1}{2}$ Times Hvil), og

Hvil i Ørkenen

hele Tiden løb de stakkels Mennesker i den mest brændende Sol. Naar man skal op paa Kamelen, faar Araberen den til at lægge sig ned, og den lægger sig da med Benene ind under sig. Naar den saa rejser sig, foregaar det i 3 Tempo: først halvt op paa Forbenene, derefter op paa Bagbenene og endelig helt op paa Forbenene. Det vil altsaa sige, at man først gaar bagover, dernæst paa Næsen og endelig bagover igen. Værre er det, naar man skal af, og Kamelen lægger sig ned; saa begynder man med at gaa paa Næsen, og er man ikke parat, kan det være vanskeligt nok at blive hængende. Men det er selvfølgelig en henrivende Maade at komme frem paa, først at blive løftet op og dernæst baaret af Sted gennem Ørkenens Hav. I skulde have set Jeres Mor sejle af Sted i skarpt Trav paa sin Kamel! Søderberg og jeg red Væddeløb i Galop, og han kom ind et Kamelhoved foran mig. Men egentlig var det Mor, der vandt, for hun piskede paa Hesten (hun kørte paa det Tidspunkt i Sandvogn sammen med Davidsen), og den satte i Galop med Vogn og det hele og indhentede virkelig Kamelerne.

Naar man rider, har man Kamelens Hoved en 2—3 Alen foran sig, den bevæger det frem og tilbage for hvert Skridt ligesom Strudsene, og det er et meget mærkeligt Hoved at sidde

og se paa. Ligesom Ægypten er et gammelt Land, saaledes er Kamelen et gammelt Dyr og minder nærmest om Øglerne med den lange Hals og det lille Hoved. Øjnene sidder lidt ud fra Hovedet foroven, saaledes at den kan se ned paa Vejen, hvor den træder, det giver den en ejendommelig Værdighed i Udtrykket.

Foruden Kamelerne havde vi med paa den Tur 2 Æsler og en Sandvogn. I kan se det hele paa Billedet, det var virkelig en anselig Karavane. En Sandvogn er blot en lille tohjulet Vogn med brede Fælge. Vi startede ved de store Pyramider Kl. 10 og naaede Sakkara ved 12½ Tiden, hvor vi spiste vor medbragte Mad i Mariettes Hus. Mariette var den Franskmand, der ledede Udgravningerne her, og i 1881 fandt Apis-Gravene.

Disse Grave, der ganske vist alle (paa nær een) har været aabnede og plyndrede rimeligvis i Persernes Tid, var tilsandede og glemte, og det er et af de interessanteste Fund, der er gjort i Ægypten. De hellige Apis'er blev efter Døden balsamerede og anbragte i store Stenkister, der, for at være i Sikkerhed, bragtes ned i Klippehuler under Jorden. Kisterne er $7 \times 11 \times 13$ Fod i een Sten og vejer 65 ts. Stykket; det er ubegribeligt, at de har kunnet lave disse Kister og faa dem slæbt ned paa Plads.

Sphinx'en, 2den og 3die Pyramide.

En af Gravene var mærkelig nok ikke plyndret, men stod ganske urørt, og Mariette skriver i sine Erindringer, hvorledes han aldrig glemmer det Indtryk, det gjorde at træde ind i et Gravkammer, der havde staaet uberørt i henved 4000 Aar. Der var Fodtrin paa Gulvet fra den Dag, Graven blev lukket, og man kunde se Fingeraftryk i Mørtelen af den Mand, der havde muret den til. Det er jo det mærkelige, at saadan en Grav faktisk kan holde sig uforandret i ubegrænset Tid. Der er ingen Fugtighed, Temperaturen under Jorden er den samme hele Aaret rundt (25 Gr. Celsius), og ikke

et Støvgran falder. Tiden er næsten sat ud af Funktion. Vi saa Kongegrave nede i Luxor, der saa ud, som var Væggenø malede i Gaar og Menneskene fuldstændig bevarede.

Naa, men det er ikke værd, jeg skriver mere om disse Gravfund i Dag, — Pyramiderne maa jeg ogsaa gemme til næste Gang. I Morgen gaar vi altsaa ombord og lægger Ægypten bag os.

Vi har haft en herlig Tid hernede, og vi er Brandt og Davidsen megen Tak skyldig. Særlig har Kaptajn Davidsen, der i 3 Aar har levet i Ørkenen sammen med Araberne, været en glimrende Fører, og vi har gennem ham faaet et lille Indblik i den Visdom og Mystik, der hører Ægypten til.

Og saa kan jeg hilse Jer fra Søderberg. Vi har set ham hver Dag, og han har været meget sød imod os. Da vi kom til Cairo havde han pynstet vort Værelse paa Hotellet med Blomster og med Billeder af Jer og af Haraldsgave, og han har hver Dag paa sin søde, naturlige Maade fortalt os, at han var glad ved at se os.

Kære Børn, tag nu denne Hilsen fra

Mor og Far.

Kære Niels og Karen Johanne.

Hvordan tror I, at »Det røde Hav« ser ud! Jeg har altid tænkt mig, at der var noget der var rødt et eller andet Sted, men det passer ikke. Havet er af en dyb blaa Farve, og de store Bølger, der kommer rullende, er indvendig blaa og i Toppen, hvor de bryder i Lyset, grønne som Smaragder og med hvide Skumhatte. Heller ikke mine Tanker om Temperaturen synes at være rigtige, — men det skyldes maaske nok dels Aarstiden, og dels at vi har været heldige. Da vi gik igennem Suez-Kanalen, var det saa koldt, at vi frøs paa Dækket, og først efter 3 Dages Sejlads fik vi rigtig Varme, og nu i Dag er det saa mildt, som man kan ønske sig, men heller ikke mere. En mild Vind stryger agtenfra ind over Skibet, medens dette langsomt og mageligt vrider sig i Søen.

Vi glider fremover med en Fart af 12 miles i Timen. I Dag ved Middagstid passerede vi 22 Gr. nordlig Bredde, og jeg kan se paa Kortet, at vi kommer 5 Gr. sydligere hver Dag, d. v. s. at vi i Overmorgen Middag er paa 12 Gr. Bredde. Samtidig gaar vi saa ud af Det røde Hav, og har en Uges Sejlads over Den arabiske Havbugt, inden vi naar Ceylon.

Livet her ombord er som en behagelig Ferie. Kl. 7 om Morgenen stikker Stewarten 2 Appelsiner ind ad Døren, og naar de er spist, og man har faaet et Par Bukser eller lignende paa, gaar man ned i Baderummet og tager sit Styrtebad. Det er saltere end alt, hvad jeg hidindtil har smagt. Kl. 8^{1/2} 1ste Frokost, Kl. 1 2den Frokost. Kl. 4 The, Kl. 7 Middag. Et Frokostbord her er ikke som hjemme, det indeholder kun Brød og Smør og en trykt Menu. Man maa saa selv give Kelneren Besked om, hvad man ønsker, og bliver ofte sørgelig skuffet, naar Maden kommer. De engelske Retter er meget lidt morsomme og oftest meget krydrede. Maa jeg saa bede om det franske Køkken! Paa »Lotus« fik vi den ene velsmagende Ret efter den anden, alle serverede med stor Elegance, og lige saa megen Vin til vi kunde drikke. Vi drak ogsaa til den store Guldmedalje, dejlig frisk Rødvin. Her bydes der os kun filtreret Vand, meget stærk ikke særlig god The og en yderst slet Kaffe. Men man lever jo ikke udelukkende for at spise, og det er i Grunden en stor Behagelighed altid at være ædru og saa vidt muligt klar i Hovedet. I Østen skal man jo helst undgaa Spiritus, og jeg tror forøvrigt det vil falde os begge meget let.

Naa, men jeg skal fortælle Jer lidt om Herrefordshire og om Livet her om Bord. Baaden er

paa 7200 RT og har, foruden et stort Lastrum, Plads til 215 Passagerer, alle 1ste Klasse. Det er selvfølgelig næsten udelukkende Englændere, nogle med Koner og nogle enkelte med Børn. De er alle Sportsmænd, og kort efter, at vi forlod Port Said, blev der startet en stor Kamp, i hvilken vi næsten alle deltager. Der er 3 forskellige Slags Spil, for det første Kegler, hvilket spilles paa Fordækket (om Formiddagen i brændende Sol under Tropehjælme, og om Eftermiddagen i Skygge), for det andet et Spil med Tovværksringe, der skal kastes i en Spand, og for det tredje et Spil med 6 noget sværere Ringe ligeledes af Tovværk, der kastes hen ad Dækket (noget lignende Boccia). Programmet for Kampen er meget langt, men forøvrigt bygget efter det sædvanlige Princip, at den tabende Part forsvinder bag af Dansen. I Gaar kæmpede jeg sammen med 3 Herrer mod 4 andre og var saa heldig at vinde, og i Dag har vi 4 Sejrherrer saa kæmpet mod 4 Sejrherrer fra et andet Parti. Denne Gang hørte jeg imidlertid til de tabende og er derefter færdig med 4 Mands Keglespil. Men saa er der Keglespil for Herrer og Damer, i hvilket jeg endnu kan vinde Laurbær, og mange andre Chancer har jeg i Enkeltmands Keglespil, i Ringspil m. m. Jeg tænker, Programmet er lagt

saaledes, at det kan vare det meste af Tiden til Colombo.

I øvrigt gaar Tiden let og hurtigt, som altid naar man ingenting bestiller, eller bestiller det samme hver Dag. Derimod synes vi, at det er en Evighed siden, vi forlod Danmark. Og det er det jo ogsaa. Er en Maaned ikke en Evighed for en Moder ikke at se sine Børn! Og er en Maaned ikke lang Tid, naar man i den baade ser Paris og Ægypten og samtidig sejler over to store Vande. Det er næsten for os nu, som gik de 2 Sørejser i eet, og vi havde sejlet snart i lang lang Tid over et evigblaat Hav med store rullende Bølger.

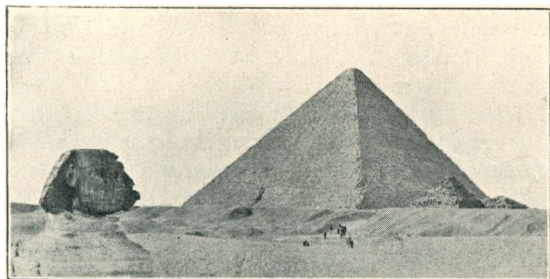
Kære Niels og Søster, tag dette lille Brev som en Hilsen fra Det røde Hav og fra

Jeres gamle Forældre.

S/S Herrefordshire, 10. Marts 1921.

Kære Niels og Karen Johanne.

I Aften vil jeg fortælle Jer om Pyramiderne. Jeg har gaaet Tur med Mor paa Dækket, og vi har set paa Stjernehimmelen og talt om Jer. Jeg tror, Mor tænker mere paa Jer end paa noget

Cheops-Pyramiden.

andet her i Verden. — Nu har vi sat os ind i Skrivesalonen paa øverste Dæk, Moder sidder i Sofaen med en Bog, og jeg har anbragt mig ved et af de smaa Skriveborde og skal forsøge at samle mine Tanker om Pyramiderne. Natten er lun, en mild Brise stryger gennem de aabne Vinduer ind til os. Vi er snart i Troperne, Sydkorset blinker forude, og mod Nord er Polarstjernen ved at forsvinde under Horisonten.

Ja, hvad er Sandheden om de store Pyramider? Maaske forstaar man den bedst netop en stjerneklar Nat. — Pyramiderne er de største Bygningsværker, der er skabt af Menneskehænder, der hører ligefrem Energi til at tænke sig, hvorledes de er blevet til. 100,000 Mennesker har arbejdet paa en enkelt af dem i 30 Aar, d.

v. s. det samme, som om alle Mænd i København i en Menneskealder arbejdede paa een enkelt Bygning.

Men Pyramidernes Storhed ligger ikke alene i deres Mægtighed og i den kolossale Energi, de repræsenterer, den ligger endnu langt mere i den Skønhed og i den Visdom, de ejer.

Og her kommer vi til det, der undrer os alle mest, nemlig at Ægypterne for 5000 Aar siden var klarere i Tanken og fastere i deres Kunst og i deres religiøse Overbevisning, end vi er nu. Det synes os mærkeligt, at vi, der tilsyneladende er naaet saa langt i Kultur, skal staa undrende over for, hvad Ægypterne forstod og evnede. Men saaledes er det nu, og jeg tænker, at jo højere en Nation naar i Styrke, desto fastere er dens religiøse Overbevisning og desto sikrere dens Kunst. De gamle Ægyptere var fortrolige med Livets og Dødens Gang, og de havde studeret Stjernerne i de kølige Nætter — maaske var selve Evighedsbegrebet dem ikke fjernt.

Evigheden eller Uendeligheden er tilsyneladende ufattelig, men i Virkeligheden langt mere logisk end det endelige, det afsluttede. Hvorfor skulde der pludselig være en Grænse, og hvor skulde den være? Ægypterne kendte Stjernernes Gang og vidste sikkert, at vort Sol-system kun er som en Stjerne blandt Millioner,

og at disse Millioner tilsammen igen er som en Stjernetaage, af hvilke der findes Hundrede-Tusinde. Og saaledes opefter.

Men ligesom Ægypteren tænker sig Verdensrummet uendeligt i Maal og i Tid, ligesaadan tænker han sig Menneskets Tilværelse uendelig. Døden er kun Overgang til nyt Liv. Det falder ham derfor meget naturligt at bygge sig et solidt Gravkammer, og det er ganske i sin Orden, at de største Gravkamre og Mindesmærker bygges samtidig med, at Kunsten er i sin oprindelige Kraft. Netop paa Grund af denne Oprindelighed og Sikkerhed bliver Pyramiderne saa skønne, for hvad er vel Kunsten andet end selve Livet fæstnet til Billedfladen eller til Stenen. Jo fastere det aandelige Niveau er, jo enklere Opfattelsen af Livet er, — jo sikrere maa Kunsten blive.

Skønheden ved Pyramiden er saa ligetil, at vi alle føler den. Den Maade, hvorpaa de hviler i Landskabet, er saa selvfølgelig, at man aldrig vender Blikket mod dem uden at føle Glæde.

Herrefordshire, 14. Marts 1921.

Mange Dage er gaaet, siden jeg begyndte paa dette Brev, og jeg har tilbragt flere Aftener med at regne Pyramider ud, saa Moder siger, at jeg

Allé'en til Pyramiderne.

er blevet »Pyramide-Idiot«. Sagen er, at naar man først begynder at interessere sig for Pyramiderne, slipper man ikke saa let igen. Den første Aften tog jeg meget overlegent paa Sagen, gik ned og hentede min Regnestok og Baedeker og satte mig til at regne Vinkler ud efter de sparsomme Tal, jeg kunde finde i Bogen. Og jeg blev forholdsvis hurtig enig med mig selv om, at det med Cheops-Pyramiden og Tallet π , det var nærmest noget Vrøvl. (π er det Tal, man skal multiplicere Cirkelns Diameter med for at faa Omkredsen). Ganske vist passede det, at Højden af Pyramiden divideret ind i den halve Omkreds af denne gav π med 2 Decimaler, men dette maatte være et Tilfælde.

Nu har jeg imidlertid regnet saa længe og spekuleret saa meget, at jeg mener det modsatte, og jeg skal saa kort som muligt fremstille Sagen for Jer:

Man kan, naar man skal konstruere en Pyramide, enten gaa geometrisk eller aritmetisk til Værks. Hermed mener jeg, at man kan forsøge at faa en smuk Pyramide frem paa 2 Maader:

1. Man prøver forskellige Trekantsformer, hvor Højden staar i et simpelt Forhold til Radius i den omskrevne Cirkel.
2. Man prøver Trekantsformer, hvor Højden staar i et simpelt Forhold til Grundlinien.

(Tillige vil det være rimeligt at undersøge den Pyramideform, der tilsyneladende er den mest regulære af alle, nemlig den der begrænses af 1 Kvadrat og 4 ligesidede Trekanter).

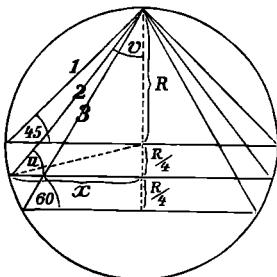
- ad 1. De paa vedføjede Skitse konstruerede Pyramider har Højde lig henholdsvis R , $\frac{5}{4}R$ og $\frac{3}{2}R$. Nr. 1 spænder over en Halvcirkel, Nr. 3 spænder over $\frac{1}{3}$ Cirkel og Nr. 2 ligger midt derimellem.

Man ser let, at Nr. 2 er langt den smukkeste.

- ad 2. De Trekantsformer, hvor den dobbelte Grundlinie staar i et simpelt Forhold til Højden, er hurtigt undersøgt. Vælger man dette Forhold $= 4$, faar man Pyramide

Nr. 1, vælger man $\det = 3$, faar man Kefre-Pyramiden. Ingen af disse er imidlertid saa smuk som Pyramide Nr. 2.

Nu er vi kommet saa vidt i Valget af Pyramideformen, at vi ser, at af de geometrisk eller aritmetisk bestemte Pyramider er den Pyramide, hvor Højden er $= \frac{5}{4} R$, den smukkeste. For

$$x = \sqrt{R^2 - \left(\frac{R}{4}\right)^2} = \frac{R}{4} \sqrt{15}$$

$$\operatorname{tg} v = \frac{\frac{R}{4} \sqrt{15}}{\frac{R}{4}} = 0,775$$

$$v = 37^\circ 50'$$

$$u = 52^\circ 10'$$

$$v + u = 90^\circ 0'$$

denne er det aritmetiske Forhold, altsaa Forholdet mellem den dobbelte Grundlinie og Højden, eller lad os hellere for Fremtiden sige Forholdet mellem Omkredsen (den 4dobbelte Grundlinie) og Dobbelt-Højden, $= 3,10$. Det er værd at lægge Mærke til, at denne Pyramide ligger imellem Kefre og Cheops-Pyramiden, idet de 3 aritmetiske Tal for disse Pyramider er henholdsvis 3,00, 3,10 og 3,14. Vi ser heraf, at det Interval, indenfor hvilket man kan bygge en

smuk Pyramide, i Virkeligheden er meget lille. Men lad os nu tænke os tilbage til Kong Cheops Tid. Der er ingen Tvivl om, at han eller hans Bygmester har siddet og rodet med de samme Tal som jeg nu. Hvis man giver sig til at maale Pyramiden efter, bliver man nemlig hurtig klar over, at Bygmesteren har været en god Matematiker. (Pyramiden viser sig saaledes, efter omhyggelige Maalinger, at være afsat aldeles nøjagtigt som et Kvadrat). Følgelig er det givet, at det ikke er et Tilfælde, at Omkredsen divideret med Dobbelt-Højden giver Tallet π ($= 3,14$). Havde Højden været syv Fod mere, havde Tallet været 3,10. *Men det er den nu engang ikke.*

Spørgsmaalet er nu: Hvorfor er Tallet $= 3,14$ og ikke $= 3,10$ f. Eks. Og Svaret er efter min Mening: *Udelukkende fordi det har moret Kong Cheops eller hans Bygmester, at Pyramiden skulde bære dette Tal paa sine Skuldre.*

Det morsomme ved at benytte Tallet π , er jo, at Pyramiden paa en Maade er baade aritmetisk og geometrisk bestemt. Det, at Omkredsen divideret med Dobbelt-Højden giver Tallet π , vil nemlig sige, at Omkredsens Længde netop svarer til Længden af den Cirkel, der har Højden til Radius. Pyramiden er derved paa en Maade den mest regulære af alle Bygningsværker, idet de

2 Maal, der bestemmer den, nemlig Omkredsen og Højden, forholder sig til hinanden som en Cirkel til dens Radius, ($2\pi R$ divideret med R). Eller med andre Ord, *Cheops=Pyramiden er bestemt* (ligesom en Kugle eller en Terning), *af eet eneste Maal* (nemlig Højden).

Navn:	$\angle$	$\frac{2 \times \text{Grundlinie}}{\text{Højde}}$
1. ($H = R$)	$45^{\circ} 0'$	$\frac{2 \times 2 R}{R} = 4,00$
Menkewre	$50^{\circ} 45'$	$\frac{2 \times 356^{1/2}}{218} = 3,27$
Cheops	$51^{\circ} 50'$	$\frac{2 \times 756}{481} = 3,14 = \pi$
2. ($H = \frac{5}{4} R$)	$52^{\circ} 10'$	$\frac{2 \times R^{1/2} \sqrt{15}}{\frac{5}{4} R} = 3,10$
Khefre	$53^{\circ} 5'$	$\frac{2 \times 707^{3/4}}{471} = 3,00$
Sidefladerne ligesidede Trekanter	$54^{\circ} 30'$	$\frac{2 \times 9}{a^{1/2} \sqrt{2}} = 2,83$
3. ($H = \frac{3}{2} R$)	$60^{\circ} 0'$	$\frac{2 \times 9}{a^{1/2} \sqrt{3}} = 2,31$

Jeg vedføjer en Tabel over de forskellige her omtalte Pyramider ordnede efter stigende Vinkel fra 45° til 60° .

Jeg vilde ønske, jeg kunde fortælle Jer lige saa meget om Pyramidens Indre, som jeg har fortalt om dens Ydre, men her melder jeg Pas.

Om det Indre er der allerede skrevet mange tykke Bøger, og der vil sikkert blive skrevet endnu flere. Jeg indrømmer ogsaa, at Cheops-Pyramiden er langt mærkeligere end noget andet, vi har set i Ægypten, og jeg forstaar godt, at Folk søger Hjælp i Mystikken, naar de skal klare for sig, hvorfor den er som den er.

Særlig mærkværdig er den store skraanende Hal, som man passerer, før man naar Kongens Værelse. Den er ikke mindre end 155 Fod lang og bygget af kolossale Kalkstensblokke, der er tilslebne saa fint, at man næppe kan faa et Haar ind i Fugerne. Udvendig har Cheops-Pyramiden, ligesom de andre Pyramider, været beklædt med glat tilhugne Sten, men disse Sten er alle røvede og brugt andre Steder. Man kan derfor klatre op paa den nu, og det er ogsaa en almindelig, om end noget trættende, Turistforøjelse.

Den er saa stor, at den er som et helt Bjerg at bestige, og saa stejl, at man har en tilpas Afgrundsforfølelse. Mærkeligt nok virker den

næsten mest svimlende, naar man gaar op, i alle Tilfælde hvis man vender sig om, naar man er naaet ca. $\frac{1}{4}$ af Vejen. Man ser da ned i en Dybde som fra Rundetaarn, og det kan i og for sig være svimlende nok, men ser man saa op efter og ser, at der er $\frac{3}{4}$ af Vejen tilbage, saa faar man et næsten overvældende Indtryk af Dimensionerne i dette Bygværk.

Vi var ude ved Pyramiderne ialt 4 Gange, 2 Gange kørte Brandt os derud i Bil, den ene Gang om Aftenen i Maaneskin, og 1 Gang kørte Davidsen os derud i Bil for derfra at starte Turen til Helouan over Memphis og Sak-kara. Fjerde Gang, vi var derude, var med Sporvogn — ja tænk engang, man kører med Sporvogn til Pyramiderne. Turen derud er 2 danske Mil. Vejen ligger paa en Dæmning med lavt frugtbart Land til begge Sider; den er beplantet med en Allé af Akacietræer.

Selve Pyramiderne ligger paa et Højdeplateau, som I kan se det paa Fotografiet. De 2 første ligger saaledes, at de har fælles Diametralplan, og alle 3 ligger de med Siderne parallelle. De er byggede i samme Rækkefølge, som de ligger, altsaa Cheops-Pyramiden først og de to andre bagefter. Nogle mener, at Cheops-Pyramiden er langt ældre end andre. Brandt siger 25000 Aar.

Fra Toppen af Cheops-Pyramiden.

Ja, kære Børn, nu vil jeg ønske for Jer, at I maa komme til Pyramiderne, naar I engang bliver store og voksne. Tænk, saa ligger de der endnu ganske som i Dag og for mange Tusinde Aar siden.

Saa kan I gaa rundt, ligesom Jeres Far, og prøve paa at forestille Jer, hvor smaa Menneskene er, netop fordi dette, deres største Værk, er som et Fnug i Verdensrummet, og netop fordi de Tusinder af Aar er som en Draabe i Havet.

Ja, vi enfoldige Mennesker kommer og gaar og taler og skriver lange Breve. — Alt for lange Breve.

Den 15. Marts 1921.

Kære Niels og Karen Johanne.

I Gaar fik jeg endelig skrevet det længe paa-tænkte Brev om Pyramiderne, og jeg skal nu i Dag tage fat paa at fortælle Jer om Øvre-ægypten. Tænk, at jeg endnu ikke har fortalt Jer om vor Tur til Luxor og Assuan, og det er dog det bedste, Mor og jeg har oplevet.

3 Gange om Ugen gaar der Nattog fra Cairo til Luxor, og man staar sig ved at tage dette. For det første sparer man derved en Dag, og

for det andet er det en lang, støvet og trættende Tur. Man tager fra Cairo Kl. 7 om Aftenen og er i Luxor næste Formiddag Kl. 9.

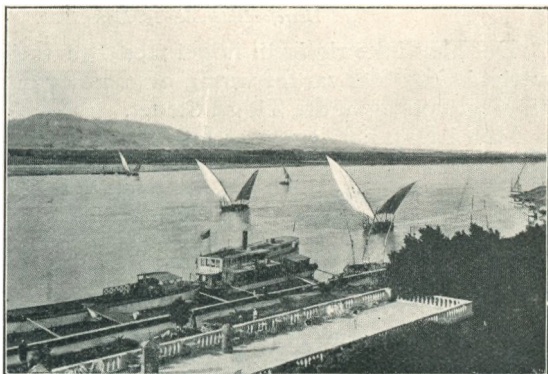
Jeg var tidligt ude af Køjen om Morgenens og saa Solen staa op. Den farvede Ørkenbjergene endnu rødere, end de i sig selv er, og Markerne i det flade Nilland saa saa frugtbare og grønne ud.

Nillandet er her ca. $\frac{1}{2}$ Mil bredt og ganske fladt. Længere mod Syd er det endnu smallere, mellem Edfu og Assuan er der lange Stræknin-
ger, hvor Bredden kun er et Par Hundrede Alen, ja nogle Steder skyder Bjergene sig saa langt ud, at kun Floden bliver tilbage. Om Efteraaret, naar Nilen stiger, er hele Landet oversvømmet, og ved Hjælp af Kanaler og ved at løfte Vandet op over Markerne ved Pumpearbejde, lykkes det Bønderne at overrisle disse den største Del af Aaret. Hele Vandingsystemet er overordentlig simpelt, og nøjagtigt som det har været i de gamle Dage. Der findes kun 2 Maader at pumpe paa, den ene med Haandkraft ved Hjælp af store Vipper forsynet med en Kontravægt, den anden med et Slags Vandhjul, den saakaldte »Sakia«. »Sakia«en er noget af det mest karakteristiske i Ægypten, alle Vegne hører man et Vandhjul, der knager, eller ser en Okse, en Kamel eller et Æsel gaa rundt, meget

langsomt, medens Vandet, Krukke efter Krukke, kommer op og tømmes ud i Overrislingskanalen. Ofte ligger »Sakia«en omgivet af nogle Palmetræer, der har slaaet Rod i den fugtige Jord, og er da et fredet og skyggefuldt Sted.

Naar Vandet er løftet op, løber det i smaa Jordrender ud over Markerne. Disse Render er lavet omtrent som jeg kunde tænke mig, I to vilde bære Jer ad, Niels og Søster. Man tager simpelthen noget fugtig Jord og klasker sammen til en Dæmning, og oven i den laver man en Rende til Vandet. Saa kan man tage Hul paa Dæmningen, hvor man vil, og fordele Vandet som man ønsker.

Naa, jeg er altsaa med Toget til Luxor og sidder paa en Briks i Sovevognsgangen i den tidlige Morgen og ser ud af Vinduet. Jeg tænker paa Jer den ene Gang efter den anden. Der er saa mange morsomme Ting at se paa, og Landskabet er saa fremmedartet, at man helt glemmer sig selv. Smaa Æsler kommer travende paa de smaa Veje langs Kanalerne, og Kameler i lange Rækker, den ene bunden til den anden. Bønderne er allerede i Gang med at pumpe Vand, man ser deres brune Kroppe, nøgne til Bæltestedet, bøje sig ned og op, medens Spanedene fyldes og gaar tilvejs. Hvis Vandet i Kanalen er dybt nede, kan der være 2 eller 3

Udsigt fra Hotelvinduet i Luxor.
Bjærgene med Kongegravene i Baggrunden.

Hold over hinanden til at pumpe. Boligerne er klinede af Ler og ligger saa vidt muligt paa en Forhøjning i Marken, Kreaturerne gaar et Stykke derfra i en lille Gaard, lavet omtrent som Robinsons Lama-Gaard, blot at Palisaderne er af Sukkerrør. De ser saa lækre og nydelige ud, de smaa Gaarde med gule Sukkerrør omkring. I Husene er ogsaa ofte anvendt Sukkerrør til at holde sammen paa Leret i Væggene og til Taget, forsaavidt et saadant findes.

Det blev ikke rigtig til noget med Brevskriveriet i Gaar, det var for varmt, og saa blev det til Keglespil og andre Ting i Stedet.

Men i Dag har jeg faaet fat i et lille Bord, som jeg har stillet ud paa Dækket i Vindsiden, og her under Solsejlet er der godt at arbejde. Jeg har nu sorteret 36 Fotografier og Brevkort ud af, hvad jeg har kunnet finde i Kufferten og nummereret disse i den Orden, som svarer til vor Tur. Jeg haaber, at I vil modtage disse Billeder. De giver kun et meget ringe Indtryk af, hvad vi har set og oplevet, men de giver dog altid noget.

Hvordan skal man i det hele taget kunne gengive sine Indtryk af Ægypten, det lader sig hverken gøre med Ord eller med Billeder. Hvem kan skildre hvordan det er at ride af Sted paa smaa Æsler gennem Ørkenbjerge for at se paa Kongegrave. Men har man ikke prøvet det, ved man ikke, hvad Ægypten er. De er latterlige de smaa Dyr, de bærer en af Sted, næsten som man selv løb hen ad Jorden uden at bruge Benene, og man føler sig saa mærkelig rolig, — man kan jo bare staa af, hvis der skulde ske noget. Da vi red tilbage ad Bjergstien fra Kongegravene, var vi for øvrigt ikke mange Tommer fra Afgrunden, og det var behageligt at komme

Vejen til Kongegravene.

ned til nogenlunde Vejigen. Man rider *til* Kongegravene ad en Hulvej gennem Bjergene, men tilbage ad en Bjergsti, der fører ned til Der-el-Bahari, det Tempel som Thutmosis III Dronning byggede ind i Klippen.

Hele Turen foregaar saaledes: Man har sat sin Fører Stævne tidlig om Morgen, og i Selskab med ham og en solid Frokostkurv ror man

over Nilen til den modsatte Bred, hvor Æslerne venter. Saa raaber man: »Det bedste Æsel for min Kone«, og alle Æseldriverne vil da hver for sig sværge paa, at netop deres Æsel er det bedste. Naa, Føreren ordner hurtigt Sagerne, og af Sted gaar det i pilende Fart. Først langs den sandede Flodbred, saa igennem det frugtbare Nilland, og videre op imellem Bjergene.

Gudskelov havde jeg faaet købt mig et Sæt Lærredstøj og en Straahat, og stort mere havde jeg heller ikke paa. Varmt er der mellem Ægyptens Bjerge, selv om Februar er en god Aarstid.

Den første Grav vi saa, var Kong Amenophis II's, og det er for saa vidt den interessanteste, fordi det er den eneste Grav, der er fundet urørt. Alle de andre er plyndrede, Amenophis II havde faaet at vide af sine Spaamænd, at Ægypten vilde blive hærget af Fjender, og han lod derfor sin Grav indrette saaledes, at man først efter at have passeret 2 Trapper og nogle Gange kommer ind i det, man maa antage er Gravkammeret. Der er heller ingen, der er trængt længere, før nu for nylig, da en Arkæolog fandt paa at banke paa Væggen hele Vejen rundt. Han mente da at kunne høre en Hulhed et Sted og fandt ogsaa, efter at være trængt gennem en metertyk Væg, de rigtige Gravkamre, der ligger langt længere inde i Klippen.

Aar 1420 f. Chr., altsaa for c. halvfjerde Tusinde Aar siden, lod Kong Amenophis sig begrave her, og ingen Lysstraale, intet Luftpust, intet levende Væsen har siden da trængt ind til ham. Alt var ogsaa som den Dag, da hans Tjenere forlod ham og murede Døren til. Kalkmalerierne paa Væggene er, som de var lavet i Gaar, og han selv ligger i sin Kiste næsten uforandret. — (Men tænk, hvor er det saa i Grunden barbarisk af os at forstyrre ham. Hans tusindaarige Hvile er nu saa brat afbrudt, og han selv ligger synlig for Alverden med en elektrisk Pære over sit Hoved).

Fra Kongegrave gaar Turen over Bjergene ned til Der-el-Bahari og videre til Ramesseum, hvor Frokostkurven pakkes ud, og Æslerne kommer i Skygge og faar lidt Grøntfoder. Vi trækker Tiden ud i Templet saa længe som muligt, men maa omsider af Sted ud i Solen igen. Lidt søvnige af Vinen og Varmen drager vi til Dronningegravene.

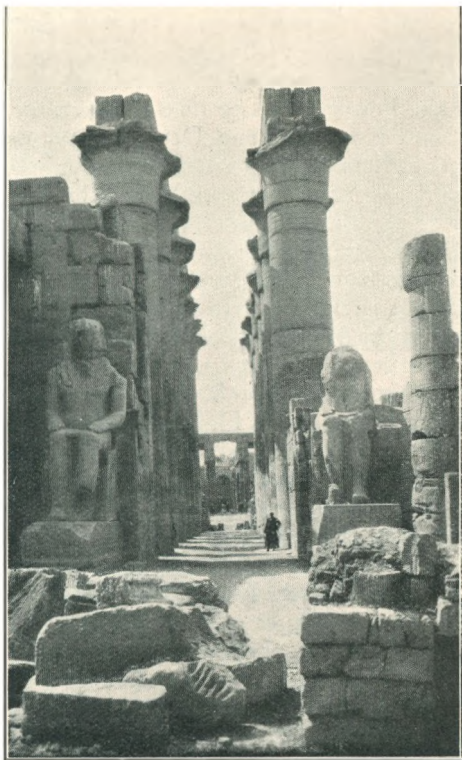
Ogsaa Prinse-Grave og Adelsmænds-Grave faar vi at se, alle fulde af Billeder, der forestiller Livet, som det leves her paa Jorden, og som man tænker sig det i den anden Verden. Jøderne har aabenbart taget en Del op efter Ægypterne, man kan her finde Skærsilden og Helvede fremstillet saavel som Paradiset. Gudelæren er

ogsaa baseret paa Treenigheden ligesom den Kristne: Osiris Faderen, Isis Moderen og Horus deres Søn, der kommer til Ægypten og frelser den. Horus fremstilles ogsaa som Solens Søn og bærer en Solskive paa Hovedet. Solen er den mægtige Kraft, hvorfra Livet udgaar, og Livets Tegn er derfor ogsaa Solen, der staar op over Horisonten og sender sine Straaler ned paa Jorden. Dette Tegn er gaaet over i den kristne Kirke som Korset.

Vi rider videre til Medinet Habu, der er et af de bedst bevarede og et af de skønneste Temppler, og kommer ned paa Nillandet igen, hvor vi lægger Vejen forbi Memnon-Støtterne tilbage til Færgestedet.

For at forstaa hele dette Landskab maa man vide, at Theben engang har været en Millionby og strakt sig paa begge Sider af Floden. Den største Del af Byen laa paa Østsiden, hvor Luxor-Templet og det store Karnak-Tempel ligger. Den vestre Bred kaldtes Dødens-Land eller De dødes By, og her blev de døde bragt over og begravede.

Kongernes og Dronningernes Begravelse foregik fra Karnak-Templet, sikkert under Udfoldelse af en vanvittig Pragt. En lang Alle af Sphinxer førte fra Templet ned til Nilen og fortsattes paa den anden Flodbred op mod Bjer-

Fra Luxor•Templet.

gene, hvor Gravene findes. Det store Ammon Tempel i Karnak er bygget saaledes, at man, naar man staar inde i det inderste og ser gennem alle Forgaardene og de 6 Pyloner, ser lige over mod Kongegravene. Dette Tempel, der er bygget af Ramses II og hans Forgænger Sethos I i det 19. Dynasti, har været det skønneste og det største af alle Templer.

Ramses II regerede i 67 Aar, og under ham naar Kongemagten sit Højdepunkt. Hans Statue findes over hele Ægypten i utallige Eksemplarer, og særlig Karnak-Templerne er hans Værk. Man har læst sig til, at $\frac{2}{3}$ af alle Kongens Slaver, hvilket vil sige over 80.000, var beskæftiget i Theben. Den store Hal i Ammon-Templet skal have været et Vidunder af Rigdom og Kunst, Gulvet indlagt med Sølv, de store Porte med Guld og Bly, og alle Søjler, Vægge og Loftter prydede med malede Relieffer. Man kan endnu se Farverne helt friske paa Reliefferne, særlig under Loftet, hvor dette endnu findes.

Man maa huske, at Loftet ogsaa var af Granit eller Sandsten. Pillerne i et Tempel staar saa tæt, at man kan spænde i een Sten fra Pille til Pille, og disse Sten bærer saa igen de flade Sten, der danner Loftet.

Jeg vil ønske for Jer, at I engang maa faa det Tempel at se. Vi havde det store Held at

Marked i Luxor.

have Fuldmaane. Det er noget, man ellers indretter sin Rejse paa.

Men vi skal videre til Assuan. M. M. og hans Kone bliver i Luxor for at se lidt mere paa alt det, *der* er at se, og jeg kommer saaledes til at rejse alene med min Kone. Men det er nu aldrig kedeligt, i hvert Tilfælde ikke for mig.

Toget gaar Kl. 6 om Morgen. Det er indrettet som et rigtigt Ørkentog med hvidmalede Vogne, Isbeholdere i hver Vogn og røgfarvede Ruder med Jalousier udenfor. Der er ogsaa saa hundekoldt inde i Vognene, at det varer flere Timer, før Dagens Varme trænger derind. Vi staar af ved Edfu, hvor der er et Ophold paa

3 Timer mellem 2 Tog og saaledes Tid nok til at sejle over Floden og se det store Tempel. Vi har taget vor Fører fra Luxor med, han er en behagelig og intelligent Mand, der ikke trætter ved for megen Tale. Hans Navn er Hamed Abdalla.

I skulde bare have set Jeres Mor, da hun skulde i Land paa den anden Nilbred. Der var mindst 20 Arabere, der vilde hjælpe hende, hun kunde have gaaet fra Skulder til Skulder. Nogle trak hende i Benene og vilde bære hende, andre havde et Bræt, hun skulde balancere ind ad, og atter andre drev deres Æsler ud i Vandet og oversprøjtede os alle. Og alle raabte og skreg de i Munden paa hinanden. Hun valgte et Æsel og kom velbeholden i Land — der var heller ikke Plads til at falde af — og jeg bag efter. Saa gik det i Trav op til Templet.

Dette er det bedst bevarede i Ægypten og derfor nok værd at se. Hele det indre staar endnu med Loftet bevaret, og Reliefferne er meget lidt beskadigede. Desværre er den Sandsten, det er bygget af, ikke saa smuk i Overfladen. Templet er bygget for Horus, der jo altid fremstilles med Falkehoved, og 2 Falke sidder ogsaa paa Vagt foran Indgangen. Pyloonerne er helt bevarede, og vi var oppe i den ene af dem, 30 Trapper hver paa ca. 8 Trin,

der snor sig op midt inde i Stenkolossen. Hver Morgen gik Præsterne herop og tilbad Solen.

Et Tempel er altid bygget saaledes, at man først skal passere Pylonerne, der staar som et Par store Portstolper. Derefter er man inde i Forgaard Nr. 1 og gaar saa videre ind i Forgaard Nr. 2 og derfra ind i den store Søjlehal, bag hvilken de hellige Værelser ligger. I det inderste af disse staar Guden i en stor Stenæske, nærmest som et Skab uden Dør. Som Regel er denne Stenæske hugget ud af een Sten (Monolit).

De fleste Statuer er ligeledes Monolit'er, jeg har i hvert Tilfælde ikke set nogen, der ikke var det. Tænk, den store Ramsesstatue, der ligger i Ramesseum, 57 Fod høj, hugget ud af Bjerget i eet Stykke.

Naa, vi maa videre til Assuan og Philæ. Vi kom til Assuan om Eftermiddagen saa tidligt, at vi kunde naa et lille Trip over paa Elefantine-Island, der er en af Øerne i Katarakten. Her ser man det saakaldte Nilometer, d. v. s. den gamle Nilmaaler. Ægypterne maalte i gamle Dage ligesom nu Flodens Højde og beregnede Oversvømmelserne derefter. I Klippen ser man Maalene indhugget, svarende til en Stigning af Floden paa indtil 20 Fod, hvilket ogsaa er det almindelige paa dette snævre Sted.

Næste Morgen op Kl. 6 og med Toget Kl. 7 til Philæ Station, hvorfra man i Baad kommer over til Øen Philæ. Her ligger der, næsten begravet under Vandet, et gammelt Tempel og en lille Pavillon, der i Folkemunde kaldes »Pharaos Seng«. At det hele staar under Vand er ikke saa mærkeligt, for Englænderne har bygget en Dæmning over Katarakten, hvorved der dannes et stort Vandreservoir til at regulere Nilen med. Det er den største Dæmning i Verden, siges der, og Anlægget er maaske ogsaa meget godt, men Templet er faktisk forsvundet. Pierre Loti har skrevet en Bog derom: »Le mort de Philæ«.

Vi spadserer over Dæmningen, der er mere end en Fjerdingvej lang, og en Sejlbaad venter os ved Sluserne. Der er 4 Sluser over hinanden, der løfter Skibene fra det ene Vandspejl til det andet, ialt 75 Fod. Saa krydser vi med Strømmen ned ad Floden til Hotellet, hvor vi kommer tidsnok til Frokost.

Efter Frokost og et lille Hvil gaar det paa Kamelryg ud til Bicharin-Lejren og til det store Stenbrud. Bicharin-Lejren er blot en Slags Zigeuner-Lejr i stor Stil, hvor Ørkenens Folk kommer og slaar sig ned og rejser igen.

Det store Stenbrud er meget interessant, idet man her kan se, hvorledes de store Stenblokke

Relieffer i Kom-Ombo Templet.

Kong Ptolemæus VI modtager Guderne Horus og Sobeh (Krokodille-Guden). Horus optræder baade som Solens Søn med Solskiven paa Hovedet og som Konge af Øvreægypten med den hvide Krone. Kongen bærer den dobbelte Krone for det samlede Ægypten. I den ene Haand har de alle Magtens Stav, i den anden Livets Nøgle.

er hugget ud af Klippen og transporteret ned til Floden. Hvordan de saa har faaet dem til at flyde paa Vandet, er mig forøvrigt en Gaade. Der laa en Obelisk renhugget paa de 3 Sider, men paa den 4de Side endnu sammenhængende med Klippen. Den var 10 Fod i Kvadrat, og Længden var ca. 120 Fod, efter hvad Folkene, der arbejdede med Udgravningen, sagde (60 Fod var gravet fri). Det er altsaa $10 \times 10 \times 120 = 12000$ Kubikfod Granit at rulle en halv Mil

ned til Floden og derfra flyde ned til et eller andet Tempel. Og det er blot een af mange.

Herrefordshire, 16. Marts, Aften.

Jeg mangler blot endnu at fortælle Jer om Turen fra Assuan til Kom-Ombo. Men det er rigtignok ogsaa det bedste af det hele. Vor Ven Abdalla, Føreren, skaffede os en Nilbaad, og med den sejlede vi hele Natten ned ad Nilen og kom om Morgenens Kl. 4 i Maaneskin til det gamle Tempel.

Det var en Baad Mage til vor gamle Enton med eet stort Latinersejl, men den var betydelig større, og tro ikke, at vi havde nogen Ulejlighed med at styre eller navigere. Nej, vi laa mageligt udstrakt paa et Leje af Madrasser i Højde med Rælingen og kunde sove, naar vi vilde, og se paa Stjernerne naar vi vilde.

Det er den forunderligste Nat, jeg endnu har oplevet. Foran os paa Toften ved Masten sad 2 hvidklædte Slaver parate til at ro, naar Vinden flovede, og bagved os havde vi Ror-gængerens sorte Ansigt. Han sad hele Natten paa Hug under sin Kappe og maa have frosset forfærdeligt. Den fjerde Mand og Føreren laa i Bunden af Baaden under os og sov. Vi kunde mærke dem, naar de vendte sig, saa stødte de

til Brædderne, vi laa paa. Men før vi faldt i Søvn alle, spiste vi vor Mad, som vi havde købt i Bazarerne, og Abdalla fortalte os mangt og meget om sit Land og om Stjernehimlen. Det var en ualmindelig pragtfuld Himmel den Nat, Maanen kom først op Kl. 9, saa vi spiste i Stjerneskin og hørte paa Abdallas Fortællinger. Mælkevejen kaldte han for »Karavanevejen«. Vi krydsede hele Natten. Det er saaledes, at Vinden blæser altid fra Nord, saa man har Strømmen med, naar man har Vinden imod, og omvendt. Det er meget praktisk, men det tager al ligevel lang Tid at krydse, og vi var 10 Timer om at naa fra Assuan til Kom-Ombo.

Jeg vaagnede med et Sæt, og saa at vi styrede lige mod Land. Maaske vaagnede jeg ved en af disse ukendte, heldige Indskydelser, der gør, at man ikke gaar glip netop af det allerbedste. Nilbredden var paa dette Sted en meget brat Skrænt, og paa Toppen af den, næsten hængende ud over, laa Templet. Maanelyset var saa stærkt, at man saa alting ganske tydeligt, og snart var vi lige inde under Kysten. Da Baaden skurede mod Bredden, vaagnede Folkene under os og kom kravlende frem, og Abdalla, Hanne og jeg begav os op ad Skrænten for at se paa Templet. Tempelvogteren bor i en lille Hytte bygget op mod Tempelmuren. Vi fik ham væk-

ket og kom ind i Forgaarden. Her blev vi straks præsenterede for en hel Samling Krokodillemusmier; Templet er nemlig bygget til Ære baade for Horus og Sobek, og den sidste er Krokodilleguden. Men bortset fra Krokodillerne var der skønt som ingen andre Steder. De smukkeste Relieffer, vi har set, det var dem i KomOmbo, alle stærkt fremspringende. Og særlig flatterende var naturligvis ogsaa Belysningen, det var Maaneskin forstærket med en Olielampe, Vogteren holdt i Vejret.

Vi gik ombord igen og sejlede saa en halv Time op til den store Sukkerfabrik og Pumpestation. Her ventede en Mand med Trolje (forspændt med et Æsel), og i Galop gik det op til Jernbanestationen og Hotellet, der var aabent allerede. Vi fik Morgenmad og lidt Varme i Kroppen. Det havde været koldt de sidste Timer, selvfølgelig. Men vi havde haft varme Tæpper i Baaden, og vi havde sovet og været vaagne, og sovet igen — altsammen under Stjernernes Skin og medens Lyden inde fra Land af Sakia'ens Knagen fyldte vore Ører.

Hermed slutter min Beretning om Ægypten.

Eders hengivne

Fader.

Kære Niels og Karen Johanne.

Først sejlede vi med Messagerie Maritime, god Baad, god Mad, — saa med Bibby Line, god Baad, kedelig Mad, — og nu med British India Line, daarlig Baad, daarlig Mad. Men vi havde ikke noget Valg, med mindre vi vilde have ventet paa Ceylon en Uge, og det syntes vi ikke, vi havde hverken Tid eller Raad til.

S/S Dunera er en Skøjte paa 5200 Ts. og har Plads til 70 I Kl. og 30 II Kl. Passagerer foruden Lasten; den sejler mellem Bombay og Shanghai, men paa Redningsbøjerne staar der, at den er hjemmehørende i Glasgow. Selskabet kalder sig British India Line, men ejes af P. & O. Line (jeg tænker ikke, dette pæne Selskab vil lægge Navn til en saadan Baad).

Vi er ca. 20 Passagerer fra Herefordshire, der er mødtes igen her om Bord, og vi ryster paa Hovedet, hver Gang vi møder hinanden, og tænker med Vemod paa vor gamle Baad. Ak, hvor forandret! Hvor er den lille Skibsdreng, der blæste paa Trompet, hver Gang vi skulde spise. Han er væk, og i Stedet for ringes der med en Mælke-Klokke. Hvor er den høflige engelske Tjener, hvis fornemste Ønsker var, at Hanne og jeg skulde befinde os vel. Han er

væk, og den pebrede Suppe, Fisken og de 2 tørre Stege bliver serveret af en brun Mand, der tilsyneladende er ligeglad med om det smager os eller ej.

Jeg glemmer ikke let vor Ven fra Herefordshire, hans rare Ansigt, den Maade han sagde God Morgen paa og drejede Stolene til Rette for os, og de 2 Extra-Appelsiner han sendte op i Kahytten hver Dag efter Frokosten, da han havde opdaget, at Hanne ønskede det. Den første Dag skældte jeg ud (paa Dansk), fordi en Tallerken var snavset, og han tørrede altid siden Tallerknerne 2 Gange af til mig. Iøvrigt gik jeg om Bord for at være en ældre, lidt kolerisk, Oberst, rimeligvis faldet for Aldersgrænsen. Jeg var nemlig skrevet paa Skibslisten som »Colonel Plum«! enten ved en Fejltagelse, — eller var det noget, Davidsen havde lavet! Og selv om jeg fortalte flere, at det ikke passede, saa beholdt jeg dog min Titel og blev behandlet derefter. Hanne blev anslaaet til at være en ung Kone, som Obersten havde taget, og de vilde ikke tro, at vi ikke var nygifte.

Naa, lad os vende tilbage til den sørgelige Virkelighed paa S/S Dunera. Det er varmt nu, rigtig gevaldigt varmt. Herr Møller, en dansk Planter fra Sumatra fortæller os, at dette er den varmeste Aarstid. — Det beroliger os, saa kan

det altsaa ikke blive værre. Men vi er faktisk meget uheldigt stillede i disse Dage — det er den varmeste Aarstid, det er en elendig Baad, og Vinden blæser agter fra og giver ingen Kølighed. Vi er alligevel, tror jeg, friskere end de fleste i Dag og det skyldes, at vi i Gaar Aftes bestemte os til absolut ikke at gaa ned i Kahytten og sove, men derimod tage vore Madrasser op paa Dækket. 4 Englændere var lige saa kloge, og vi 6 tilbragte en behagelig Nat under Stjernerne, med kun et Lagen mellem disse og os. Kahytten er uudholdelig blot at klæde sig paa i, den ligger i Nærheden af Køkkenet, og Lugten fra dette og fra de Indfødte, der staar i Gangen og vadsker op, blander sig med den ramme Lugt af Kakelakker og af al Slags Urenlighed. Et herligt Sted at opholde sig!

Hele Skibet er som blottet for Luksus: Ikke rindende Vand i Kahytten, ingen Haandvask paa Toiletterne, Badeværelserne rædselsfulde, og alt dette netop her, hvor Renlighed er en Livsfornødenhed. Men vi skal nok klare os, vi sover paa Dækket, vi tager Bad tidligt om Morgen, og vi gaar kun ind i Kahytten og forskrækker Kakelakkerne, naar det er højest nødvendigt. Paaklædningen er reduceret til det mindst mulige, nemlig et Sæt Lærreds-Tøj og en Skjorte. Jeg har laant en hvid Smocking af

Malchow Møller og klarer den paa den Maade fint. I Singapore kan jeg i Løbet af nogle faa Dage faa syet mig det nødvendige Tropetøj.

Den 20. Marts, Eftermiddag.

Vi sejler stadig Øst paa, længere og længere bort (og varmere og varmere bliver det). Hver Dag maa vi stille Uhret 15 à 20 Minutter frem, saa megen Tid har vi sejlet ind. Det havde jeg glemt i Dag og kom derfor et Kvarter for sent til Frokosten; jeg havde været nede at tage et Bad. Nu er Klokken 2, det er almindelig Hviletid; af de 8 Passagerer, der sidder mig nærmest, sover de 6 — og Nr. 7 er lige ved det. Hvis man ikke bestiller noget paa denne Tid af Dagen, falder man uhjælpeligt i Søvn. Jeg har flyttet et Bord ud paa Dækket og sidder i Skjorte og Bukser med opsmøgede Ærmer og fanger den Smule Luft, der kommer. Vi sejler frem over et stort, blaat Hav. Overfladen er let kruset af Vinden, og store Dønninger kommer rullende agter fra og faar Skibet til at duve ganske sagte. Jeg ser Stævnen løfte sig mod Himmelen og sænke sig igen, som et Menneske, der aander. Her er Masser af Flyvefisk, hele Stimer rejser sig og plasker ned lidt læn-

gere borte. De kan blive ved med at komme op igen, omtrent som en Sten, man slaar Smut med. Hvaler ser vi ogsaa, og springende Delfiner, men ikke saa mange for Resten.

Vi har sejlet saa længe, at vi næsten er eet med Havet. Og nu tilbringer vi jo ogsaa Nættene paa Dækket. Man bliver vækket ved en Plasken af Vand og Lyden af mange bare Fødder paa Dækket. Samtidig kommer Dækstewarten og redder Madrasser og Lagner, medens man selv flygter op i en Liggestol og sover videre der. Det er en ordentlig Omgang Rengøring — jeg skal have lært Magdalene at gøre rent paa den Maade, naar jeg kommer hjem. Først stænker man Vand fra en Spand, og dernæst Skurepulver fra en anden Spand, og saa gaar 10 Mand fra hver Side i Gang med at skrubbe fra for til agter. Og tilsidst kommer 2 Mand løbende med Vandslangen, der giver fuld Straale af et 4" Rør, saa der staar hele Bølger hen ad Dækket foran den. Denne Rengøring foregaar i Dagningen mellem 5½ og 6. Saa staar Solen op og Stewarten kommer paa Dækket med The og Frugt. Naar man saa har faaet sit Morgenbad og byttet sin Skjorte og Kimono med en anden Skjorte og et Par Bukser, kan man sove igen, eller læse, indtil 1ste Frokost Kl. 9.

Mellem 1ste Frokost og 2den Frokost dyrker man Sporten. Her spilles desværre ikke Kegler, derimod Kricket (med et Net langs Rælingen) og Deck Quit. Det sidste spillede vi ogsaa paa Herefordshire, og det er i Grunden et meget morsomt Spil. Det er det med de 6 Ringe, der kastes hen ad Dækket.

Den 21. Marts Kl. 5 Eftermiddag.

Tilværelsen er idiotisk, sveddryppende, taabelig paa dette Skib, det daarligste af alle Skibe. »Dunera« er en gammel Mugbix, det er hvad den er, og Skibslægen siger ogsaa, at den skal hugges op nu. Men det siger han maaske paa hver Rejse! Hele Skibet lugter som en Skraldespand i Varmen, og al Mad smager ilde. Den bedste Tid af Døgnet er om Natten, i alle Tilfælde for Hanne og mig, der sover uafhængigt af Maaneskin og Stjerneskin og de Indfødtes Listen om paa Dækket. Ved 11-Tiden gaar vi ned i Kahytten og tager Tøjet af en, to, tre og op igen i Kimono paa Dækket. I Nat blev vi vækket af en svær Regnbyge, den første vi har set siden Suez-Kanalen. Vi maatte flytte vore Madrasser længere ind under Solsejlet.

Havet er blikstille med store, blanke Døn-

ninger. Det eneste oplivende er Flyvefiskene, der i store Straalebundter farer hen ad Vandfladen. Jeg tænker, de antager Skibet for en Hval og søger at redde sig i Luften.

Den 23. Marts, Formiddag.

I Morgen Kl. 10 skal vi være i Singapore, og denne lange Rejse er dermed forbi foreløbig. Hele Dagen i Gaar saa vi Land om Styrbord, ja allerede i Forgaars Aftes ved Solnedgang saa man de første Bjerge paa Sumatra.

Vi glæder os til at se Singapore og til at møde Sehested. Og vi glæder os til at komme i Land fra denne Baad. Dagen i Gaar var rædselsfuld, Vinden var med, saa der var ikke Spor af Luft. Jeg spillede Deck Quit hele Dagen og tog Bad 3 Gange, det er faktisk bedre at røre sig, end at ligge stille. I Dag har vi haft en regnfuld Morgen og forholdsvis frisk Vejr. Men man taber helt Lysten til at spise. Vi længes efter de hjemlige Gryder og Annas gode Mad. Og tænk, hvad der gaar i Søen af Madrester, man kunde holde mange Grise her om Bord. Det vilde ærgre Christoffersen ligesom det ærgrer mig.

Ja, I maa undskylde mig, at jeg sidder her i Malakkastrædet og tænker paa Grisene der

hjemme. Jeg tænker ogsaa somme Tider paa Caro, den dumme Hund, og paa Lillebror og Birthe, den væmmelige Unge.

Men jeg har endnu ikke fortalt Jer om Ceylon. Vi var der desværre kun et Døgn, og af det gik Halvdelen af Tiden med Posthus, Telegrafstation, Cook, Bank o. s. v. Men mellem Frokost og Middag kørte vi en henrivende Tur, og det var een eneste Nydelse af Lys og Farver. Vi har jo ikke været i Troperne før, saa det var altsammen helt nyt.

Det er ikke det, at Træer og Huse ikke er som hjemme, men det er Luften og Lyset og Farverne. Vejene er rødbrune — tænk alene hvad det giver for Farvevirkning: en rød Vej under en blaa Himmel — Palmerne og alle de andre Træer mørkegrønne i mange Nuancer, Husene med Søjle-Loggiaer helt rundt og brune Tegltage. Og hertil alt det, der bevæger sig, de halv- eller helnøgne Mennesker, brune som Sephia og ofte meget smukke, de hvidklædte Evropæere, de store Oksekærrer og de mange Rickshaw's, trukket af Singalesere i lange Spring. Farverne er saa stærke, det grønne bliver næsten blaat paa Afstand.

Vi naaede ikke op i Bjergene, det har vi tilgode til næste Gang, naar vi passerer Ceylon paa Tilbagevejen.

Ceylon.

Singapore, den 24. Marts, Aften.

Kære Niels og Karen Johanne.

Nu er vi i Singapore og bor med vore Kufferter i et stort Værelse i Sehesteds Hus. Kan I huske de 4 Kufferter, som vi kørte af Sted med fra Haraldsgave den 1ste Februar. Det er længe siden, synes vi, og baade vi og Kufferterne er kommet langt af Sted.

Sehesteds Hus ligger i »Tanglin«, Evropæernes Villakvarter, ca. 10 Minutters Bilkørsel

fra Forretningsbyen. Jeg sidder, mens jeg skriver, og ser ud i Tropenatten, hvor Fuldmaanen lyser over Haverne og Nabohusene. Alt er saa fantastisk og fremmedartet, saa vidunderlig smukt.

De andre sidder i magelige Stole paa Loggiaen og nyder Natten, hvis Stilhed kun afbrydes af Kinesermusik og Cikadernes Spil. Det er blikstille og smeltende varmt.

Vi kom ind tidligt i Morges. Kl. 4 vaagnede vi paa Dækket ved et voldsomt Tordenvejr med svære Regnbyger. Vi var da inde under »Raffleslight«, det store Fyrtaarn i Singapore. Kort efter ankrede vi for at vente paa Lods og Karrantænelæge, og fortsatte derefter i den tidlige Morgen ind paa Reden.

Da vi gik fra Borde i en lille Damper med Bagagen, saa vi Sehested komme i en Motorbaad, og Gensynet var jo noget af et Eventyr. Og nu sidder vi her og ser ud i den maanedklare Nat og taler om Jer og om Haraldsgave. Vi ønsker, at I maa have det godt.

1000 Hilsener fra

Far og Mor.

Kære Niels og Søster.

Hvordan mon I har det, og hvordan mon der ser ud derhjemme! Vi har været her saa længe nu, synes jeg, at det er som om Tiden begynder at flyde sammen for mig. — Har jeg været her 1 Aar, eller har jeg kun været her 1 Maaned!

Saadan er det nemlig. Den ene Dag gaar som den anden, og man vænner sig langsomt til at se Tiden rinde uden at kunne fravriste den netop det, der skal til for at give Livet Indhold.

Troperne passer ikke for os Nordboere. Vi kan nok vænne os til den glidende Tilværelse, men vi bliver ikke lykkelige. Der er intet Punktum nogensinde, intet Ophør og ny Begyndelse, intet forfriskende Pust.

I kan tro, Mor og jeg længes. —

Men naar vi kommer hjem, vil vi alligevel tænke med Venlighed tilbage paa Singapore og paa Livet her, og en skøn Drøm om Troperne og de maaneklare Nætter vil altid ligge i vort Hjerte.

Men lad os ikke tale om Tropenatten! Eller maaske, lad os tale om den blot et lille Øjeblik.

Jeg skal prøve at forklare Jer det, jeg knap selv kan forstaa, nemlig at noget kan være saa skønt.

Hvad er det da! Er det blot det, at Maaned lyset her er stærkere. Eller er det den lune Luft og Fugtigheden, de stærke, grønne Farver. Er det Palmerne? Eller er det alle disse Dele i Forbindelse med en stille, sød Længsel efter Danmark. Maaske!

Vi kører tit ud med Bilen om Aftenen. Ved 9—10 Tiden holder Sais'en parat, og saa ruller vi fra Mount Elisabeth, hvor vi bor, ned til Orchard Road og til højre Nord paa. Det er dejligt. Den Luftning, Farten frembringer, virker som et Bad, som nyt Liv næsten. Vi har ikke mere Tøj paa end om Dagen, altsaa næsten intet, blot anbringer vi en Plaid eller en Pude paa Maven.

Saa ruller vi afsted, Mil efter Mil, forbi Europæernes store, oplyste Bungalow's og længere ud i Junglen. Vi kommer gennem Malayernes Landsbyer, hvor Folkene sidder udenfor deres palmeklædte Huse. Vi ser deres Ansigter i Skæret fra Ilden. Og vi kører maaske saa langt, at vi naar tværs over Singapore Øen og kommer til det smalle Vand, der skiller denne fra Johore. En lille Flod løber ud i Strædet her. Vi staar ud af Bilen og passerer Floden paa en

lang, smal Træbro, og efter et Par Minutter kommer vi til Strandbredden.

Palmerne gror i Sandet og hælder deres Stammer ud over Vandet. Vi lægger os paa Ryggen og ser op i Kronerne, hvor Maanelyset ligesom risler ned gennem Bladene. Nogle af Bladene er blanke som Sølv, medens andre ligger i Skyggen.

Ja, hvor er Tropenatten dog forunderlig, alting er klart og dog ligesom sløret af Fugtigheden. Alt er saa uvirkeligt, fjærnt og dog nær. Ude paa Vandet glider en Baad forbi. Den bliver roet af 6 Kinesere, der staar op bag ved deres Aarer og bruger disse med stor Dygtighed. Vi stirrer paa dem, medens de passerer, og ser deres Kroppe bevæge sig frem og tilbage for hvert Aaretag.

Nu rejser vi os for at gaa. Da vi passerer Træbroen, taler vi om Krokodillerne, som vi haaber at faa at se. Men intet rører sig. En gammel Træstamme stikker halvt op af Vandet, det er det hele.

Men pragtfuldt er der herude paa Broen i Maanelyset. Cikaderne hyler som smaa Dampfløjter, ingen Vind rører sig, og det er smeltende varmt. Mellem de mørke, svulmende Træer aabner sig Dybder af Lys, og langt borte ser man Palmetræer, hvis Blade skinner som Sølv.

Ja, kære Børn, saadan er Myten om Trope-
natten, saaledes som Jeres Far og Mor har op-
levet den. 2 Gange har vi set Fuldmaanen gaa
i en Halvcirkel over Himlen. Staaende i Zenith
sender den sine Straaler gennem en Ring af
Dampe ned over Byen og Haverne.

Fra vort Sovekammer har vi den allerbedste
Udsigt til Nattehimlen. 2 store Vinduesaab-
ninger, der gaar fra Gulvet næsten op til Lof-
tet, udgør det meste af den ene Væg, og jeg
kan fra min Seng, bag Moskitonettet, ligge og
følge Sydkorsets Vandring. Jeg har lært at
bruge dette Stjernebillede som Ur.

Tro dog ikke, at jeg ligger vaagen hele Nat-
ten. Nej, jeg sover Gudskelov godt. Men det
sker jo, at man vender sig i Sengen og kommer
til at se ud i Natten. Maaske staar man op og
gaar hen og læner sig lidt ud over Vinduets
Rækværk. Natten er uforandret, Cikaderne
hyler med uformindsket Kraft, og Natravns
underlige Kluk lyder med næsten regelmæssige
Mellemlum. Dens Stemme er som naar man
kaster en Sten hen over Isen. Maanen sejler
mellem Nabohavens Palmetræer, den er lige
kommet op og er helt rød. Stærkt i Aftagende
er den og ligger vandret paa Himlen som en
Baad. Nede paa Orchard-Road tuder en Bil,
og en Hund gør langt borte.

Ja, i Singapore pulserer Livet altid. Hjulet gaar ustandseligt. Nede i Kineserbyen begynder Tilværelsens bedste Tid ved Solnedgang og fortsættes til den lyse Morgen.

Det er selvfølgelig den største Oplevelse her at køre ned i Kineserbyen om Aftenen. Tusinder af Lys brænder i Gaderne og inde i Husene, og Tusinder af Mennesker er i Bevægelse. Alle har de travlt, og Lugten af deres nøgne Kroppe blander sig med Duften af Ildpinde og Røgelse og alle de andre Røg=Lugte, der kendetegner Orienten.

Ude paa Gaderne staar Borde, hvor Kulien for nogle faa Cent kan spise sig mæt. Der hænger kogte Høns og alle mulige lækre Sager paa en Stang over Bordet, og smaa Lygter er anbragt alle Vegne. Ved andre Borde handles der. Imellem Bordene farer Rickschaw's af Sted belæssede med velhavende Kinesere eller med Folk af blandede Racer. Gaderne er daarligt vedligeholdt, saa man slingrer i sin Rickschaw. Dens smaa Lygter dingler frem og tilbage i Trængslen, og den stakkels Kuli bevæger sig i Zig-Zag, eftersom det ene eller det andet Hjul falder ned i et Hul.

Inde i Husene bag de aabne Døre sidder smukke Kineserdamer og venter paa Besøg. Et

Sted er der Musik, hele Familien musicerer, de smaa Børn sidder gravalvorlige og synger.

Tilsyneladende er Livet saa simpelt for disse Mennesker; man fødes, man spiser og man dør. Men tro endelig ikke, at Du kender Kina, fordi Du har set en halv Snes Kinesere her. Nej, Singapore er kun Porten, Kina det store Land.

Men det er interessant at staa lidt i Porten og se sig om. Alverdens Folkeslag mødes her, Singapore er et Babylon ligesom Cairo. Men her er ingen gammel Befolkning, og vi tænker alle kun paa at tjene Penge og komme hjem igen. Tro ikke, at Din Rickshaw-Kuli tænker paa andet!

Her er Kinesere i mange Afskygninger, deres Sprog er ligeledes forskelligt som Evropæernes indbyrdes. Her er Arabere, Persere, Javanesere og Malayer. Her er Afghanere og Cingalesere og alle Folkene fra Forindien: Hindu'er, Tamil's, Sikk's, Chetty's og hvad de nu hedder. Tamil's arbejder som Kulier, Sikk's optræder som Vagtmænd i Kakitøj, Wiklers og Sko. Det er store, flotte Folk med Kristus-ansigter og sort Fuldsæk. Chetty's er gennem mange Generationer Pengeudlaanere. Man ser dem altid fare af Sted i Rickshaw's, og de ligner med deres svære Kroppe og de store skaldede Hoveder selve Gud Mammon paa Rejse.

Kære Niels og Karen Johanne, det var et langt Brev om Singapore, og dog er det kun lidt af alt, hvad jeg har at berette.

Næste Gang skal jeg fortælle Jer om, hvorledes Evropæerne lever herude, hvad man arbejder for, og hvad man tager sig for i sin Fritid.

Hilsen til alle gode Venner fra

Eders Fader.

*China-Søen.
S/S Suddhadib, 16. Maj 1921.
2den Pinsedag.*

Kære Niels og Karen Johanne.

Tak for alle Jeres Breve og alle Jeres smaa kærlige Hilsener. I kan tro, vi er glade, naar der kommer Post hjemmefra. Og hver Gang er der et Par danske Vers med i Brevene. »Jeg elsker de grønne Lunde« skrev Du sidste Gang, Niels, og der var en lille Samling Blomster med fra Skoven. Ja, det var et rigtigt Foraarsbrev!

Og Tak for Jeres Fødselsdagsbreve, dem har jeg med i Kufferten. Vi er nemlig paa Vej til Bangkok. I Gaar Eftermiddag gik vi ombord i Singapore, og nu er vi langt til Søs og ser kun Himmel og Hav og mærker det friske Pust af Monsunen.

Det er dejligt at sejle. Jeg sidder i Salonen og ser det blaa Hav til begge Sider. Dørene staar aabne, og Vinden stryger tværs igennem Rummet. Man føler sig altid hjemme paa Havet, synes jeg. Vi Mennesker kan ødelægge Jorden med vore Huse og Indretninger, men vi kan aldrig ødelægge Havet. Om 2000 Aar vil Vinden blæse lige saa frisk, og Bølgerne vil ligesom nu ligge paa Vandring.

Naar jeg sidder her og ser ud mod Horisonten, hvor Himmel og Hav mødes, føler jeg mig fuldkommen hjemme.

Ja, kære Børn, jeg kan ligesaa godt tilstaa for Jer, at jeg elsker Havet. Og I kan tro, at det er dejligt at komme paa Søen igen efter snart 2 Maanedes Stillesiddende i Singapore.

Jeg skal nu fortælle Jer om denne By og om Livet der mellem de andre Danske. Vi er jo blevet modtaget med megen Venlighed, først og fremmest af Sehesteds, hos hvem vi har boet, og dernæst af de mange, der arbejder i hans Forretning og ligeledes af Folkene i Ø. K.

Sehesteds bor i »Tanglin«. Det er Evropæerkvarteret. Hver Mand har her sin Bungalow, hvortil han ruller hjem om Aftenen efter Dagens Møje og Hede. Naar man kommer hjem, er det første man gør at tage sig et Bad og faa tørt Tøj paa. Saa mødes man Kl. 8 til en Cocktail.

Vi drikker som bekendt ikke Spiritus, Hanne og jeg, men denne Cocktail smager saa godt. Den rystes sammen af Vermouth, Whisky, Angostura, Vand, Sukker og Is, og den glider igennem Halsen som koncentreret isafkølet Livskraft.

Saa gaar vi ned og spiser Middag. Vandbæreren sidder paa en Stol ude i Loggiaen, og gennem et Hul i Muren trækker han den store Punka, der tilvifter os Aftenens Kølighed. 2 Kineser-Boy'er serverer Middagen: Skildpadde-suppe, saltet Oksepukkel, Steg, Budding, Kaffe, Frugt. Der siges ikke meget, hver tænker paa sit. Ofte har dog en af os noget morsomt at fortælle, Trætheden udløser sig og Samtalen kommer i Gang.

Efter Middag sidder man lidt paa Verandaen og læser, men man gaar tidlig i Seng. Hvis man da ikke kører en Tur eller finder paa at gaa i Malay-Opera. Denne Opera er noget for sig selv og kunde fortjene et særligt Kapitel. Gamle malayiske Tekster til moderne Melodier, sunget med ikke ringe Kunst og ofte med megen Humor. Dertil Kulisser, som i vor Barndom i Provinsen. Den første Gang saa vi et Stykke, der hed Maaneprinsessen, i 7 Akter. Det varede til Kl. 12 Nat.

Iøvrigt tilbringer man hele Dagen paa Kon-

toret. Swanson & Sehesteds Kontorer ligger højt og luftigt. Der er store Døre ud til aabne Altaner, og der er roterende Vifter under Loftet. Men Temperaturen er aldrig under 29—30 Gr. C., og Sveden løber ganske stille, saa snart man bestiller noget. Man har jo saa lidt Tøj paa som overhovedet muligt, Skjorte, Bukser og Jakke, og saa smider man endda Jakken, saa snart man arbejder.

Men man ved alligevel ikke, hvad det vil sige at svede, før man har prøvet at spille Tennis. Det er saadan, at det springer i klare Draaber ud af Panden. Vi spiller som Regel 3 Gange om Ugen. Spilletiden er fra 5 til 6, før kan man ikke smide Tropehjælmen. Naar man er færdig, tager man en Frakke paa, faar et Bord og Stole flyttet ud paa den grønne Bane og sidder saa og drikker sammen en halv Times Tid, medens Skumringen falder. Saa raaber man en Rickshaw-Kuli an og ruller hjemad. Nu er det hans Tur til at arbejde. Hvis det er en ung, kraftig Fyr, gaar det i lange Spring. Jeg vender mig engang imellem om for at se, om Hanne er med, og vi raaber et eller andet til hinanden. De er pragtfuldt skabte mange af disse Løbere. Af ham, der trækker mig, ser jeg kun Ryggen i Lygteskæret, men den anden, der nu er kommet op paa Siden, viser mig hele

Fra en Ø i Singaporestrædet.

sin Krop. Han ligger fremover mellem Stængerne og løber af al Magt. Vi kan saa meget Malayisk, at vi ved, hvad højre og venstre og lige ud hedder, og vi ved, at »diam« betyder »Hold Mund«. Hvad skal man saa med flere Gloser! Hvis Fyren kommer lige fra Kina, forstaar han forøvrigt ikke Malayisk, men saa kan nogle Gæbærder ogsaa klare Sagen.

Vi tager heldigvis ikke Del i nogen Selskabelighed, men vi har været paa et Par morsomme Ture. En Søndag var vi paa Mount Austin, Ø. K.'s Gummiplantage, hvor man ser Tapning af Gummi og Fabrikation af den færdige Raavare. En anden Dag var vi paa en Heldagstur med

en lille Damper rundt i Farvandet. Det var d'Her-
rer Cramer og Møller for Ø. K. der inviterede.
Der blev taget nogle Billeder fra en Ø, hvor vi
gjorde Landgang, eller rettere sagt svømmede i
Land.

En tredie Søndag var vi ovre paa en lille Ø,
der hedder Poulo Sampo. Her besøgte vi Dr.
'Olafsson og hans Kone, begge Islændere.

Det er mærkeligt at træffe en islandsk Læge paa
en Ø i Singapore-Strædet. (Han er i hollandsk
Tjeneste som Karantænelæge). Vi tilbragte en
behagelig Lørdag Aften, Søndag og Mandag
Morgen, og naaede at komme i Vandet 4 Gan-
ge. Om Søndagen var han og jeg ude at inspi-
cere de Skibe, der kom. Bl. a. var vi ombord paa
en stor kinesisk Djonk paa 200 R. T. Det var
et lille Stykke flydende Kina med et stort Last-
rum og iøvrigt smaa Kineserhuse rundt om-
kring paa Dækket. Ude Agter var der to Lag
Kahytter bygget ud over Hækken, og bag den
svære Rorstamme, der stak op gennem Gulvet
i Midterkahytten, stod det kinesiske Husalter
med forgyldte Bogstaver. Der lugtede slemt af
Rotter og al Slags Urenlighed, og vi dømte
Skibet til at svovles over det hele.

Er der noget, der er karakteristisk for Singa-
pore-Strædet, saa er det forøvrigt den kinesiske
Djonk. Naar vi kører ind til Kontoret med Bi-

len om Morgenens, gaar Vejen et Stykke langs Stranden, og vi ser ud over Rheden. Vi ser da alle Damperne, der ligger og svajer i Strømmen, og længere ude langs Kysten en hel Skov af Master — det er alle Djonkene.

Ja, kære Børn, nu har I hørt lidt om Singapore. Men det er ikke let at give noget Billede. Tro ikke, at det er godt for noget Menneske at bo herude ret længe. Man slappes. Man taber Interessen for sine Medmennesker, for sig selv, for sin Kone og sine Børn. Man vænnes til ikke at interessere sig for sine Tjenestefolk, til at lade alting gaa, som det bedst kan, hver Dag har nok i sin Plage. Derfor længes vi ogsaa hjem, kan I tro, og vi beklager dem, der maa blive tilbage. Vi havde for nylig Afskedsfest for en Mand, der har været hjemmefra i 8 Aar, 4 Aar i Vestindien og 4 Aar her. Det var Busch-Jensen, Bogholderen, en meget afholdt Mand i Firmaet. Vi var 13 fra S. & S. og 2 fra Ø. K., der havde slaaet os sammen om at invitere ham til Middag paa »Europe«.

Det gik meget fornøjeligt til, og der blev holdt mange Taler. Jeg sagde ogsaa et Par Ord, bl. a. talte jeg sent paa Aftenen for Konen og Børnene (naturligvis under den Forudsætning, at han gifter sig, naar han kommer hjem). Jeg gik ud fra et Skriftsted, jeg havde fundet i

»Kirkeklokken«, som Onkel Thorvald sender mig: »Sandelig siger jeg Eder, at det Hvedekorn, der ikke falder i Jorden, skal blive meget ene, men det Hvedekorn, der falder i Jorden og dør, skal bære megen Frugt«. Det er nemlig en af Forbandelserne ved Østen, at Klimaet og Livet ikke egner sig for Børn, og faar man nogen, maa man sende dem hjem i 6=Aars=Alderen. Man plejer at sige, at Forældre og Børn møder hinanden i Port Said. Naar de gamle gaar hjem, gaar de unge ud. Kan man tænke sig noget sørgeligere!

Det var en mærkelig Fest. Der var næsten Stemning som hjemme paa Haraldsgave. Vi havde faaet flyttet et Klaver ind, og de danske Sange lød, medens Kineserne løb omkring med Kaffen.

Jeg sagde ogsaa et Par Ord om gamle Danmark. Jeg talte om de lyse Nætter, om Bølgeslaget langs Stranden og om den svale Luft under Bøgene.

Ja, hermed ender mit Brev. Jeg er kommet tilbage til Begyndelsen, nemlig til at takke Dig Niels og lille Søster for Verset om »de grønne Lunde« og for Blomsterne fra Skoven.

Eders gamle Fader.

Kære Niels og Karen Johanne.

Hvordan mon I egentlig har tænkt at fejre min Fødselsdag! Mon Christoffersen hejser Flaaget! Mon der skal drikkes Chocolate i Salen! Eller paa Sølyst!

Ja, hvordan mon I har det allesammen. Jeg spurgte netop Mor i Dag, hvem af os hun mente, var mest tosset. Jeg mener, at vi sidder her og sveder i et fremmed Land, i en fremmed Mands Hus. Hun mente, at jeg var den mest tossede.

Huset, vi bor i, tilhører en Læge, der hedder Duepetersen. Han har været saa fornuftig at rejse hjem paa Ferie og overlade Huset til Ing. Fogtmann, og da Fogtmann i Dag er rejst samme Vej, er Huset nu i Sehesteds, Hannes og min Varetægt.

Jeg har overtaget Regnskabet og optræder som Husfader overfor Kokken, Gartneren, Kuli'en, Boy'en og Vagtmanden samt 3 Hunde og en hel zoologisk Have af alle Slags Fjerkræ. Jeg vil altid, naar jeg tænker tilbage paa Huset her, mindes de 2 Duer, der vandrer omkring paa Gulvet, og alle de smaa Zirkfugle, der laver Spektakel i Burene ude paa Altanen.

Det er en mærkelig Fødselsdag, jeg har holdt. Kl. 12 i Gaar Aftes gav Mor mig et Kys og

sagde, at nu var det min Fødselsdag. Det var midt i en Samtale med Sehested og Busch. Kl. 1 kom vi i Seng, og Kl. 5 var vi oppe igen og for af Sted gennem Gaderne i 2 Automobiler belæssede med Kufferter og Rejsetasker, 13 Kolli ialt. Busch og Fogtmann drog af Sted for at møde Bøgvad i Penang. Derfra gaar de alle 3 hjem. Det er »De 3 smaa Mænd«, der dermed forlader Østen.

Det var en smuk Morgen. Vi kørte ned til Floden Nord for det kongelige Palads og gik i 3 Sampan's over til Jernbanestationen. Da Toget satte sig i Bevægelse, var vi netop færdige med at faa de 2 Mænd og deres 13 Kolli stablede paa Plads, Kolli Nr. 13 var en Flagstang, 2 GarderobeBøjler, en Støvleknægt samt andre incommensurable Størrelser bundetsammen med Sejlgarn. Ak ja, det er ikke saadan for 2 Ungkarle at komme af Sted. Hanne har haft et stort Arbejde med at hjælpe dem og faa lidt Orden paa Tingene. Det maa man lade Jeres Mor, at hun sidder ikke med Hænderne i Skødet, hverken hjemme eller herude.

Vi gik saa tilbage over Floden, og Hanne og jeg kørte til Wat Suthat, der er et af de største Templer i Bangkok. Naar man kommer ind i Wat'erne tidlig om Morgen, ser man Præsternes Gudstjeneste og hører dem synge. Da

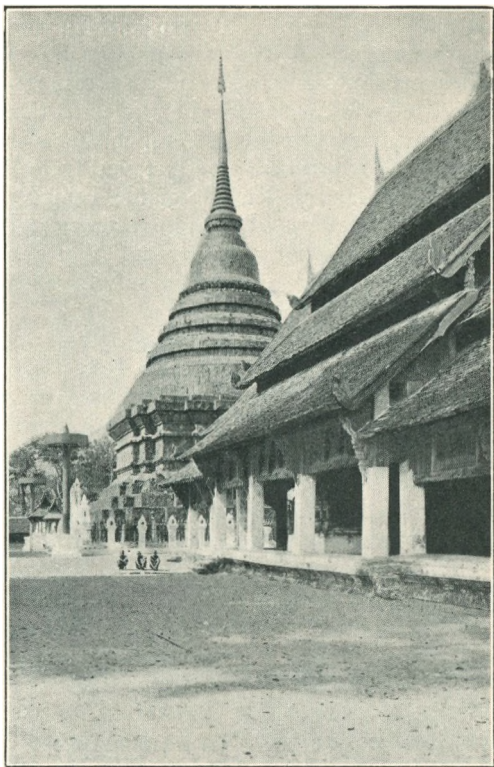
Swanson & Sehesteds Anløbsbro. Bangkok.

vi traadte ind, stod der en hel Skare af disse Præster oppe mellem Templets Piller. De saa saa smukke og pragtfulde ud med kronragede Hoveder og lange gule Kapper. Det var næsten som at opleve Ægypten igen. Ja næsten som at opleve Ægypten 4000 Aar tilbage i Tiden.

Men Siam er jo ikke Ægypten. Der bygges ingen Pyramider her. Templerne er dog meget smukke og meget mærkværdige. Wat'erne indtager et Areal større end $\frac{1}{5}$ af hele Bangkok. En enkelt Wat er en hel lille By med den ene Gaard og Forgaard efter den anden og med Boliger til Præsterne.

Hver Tempel-Gaard er omgivet af en Søjle-Kolonade, hvor den ene Buddha sidder ved Siden af den anden. I den forreste Gaard i Wat Suthat sad der alene 120 forgyldte Buddha'er med korslagte Ben. Inde i Templerne er der enten en siddende eller en liggende Buddha, der fylder hele Rummet. Naar man kommer ind, ser man kun Benene, medens Hovedet befinder sig helt oppe under Loftet i Halvmørke. I Wat Poh er den liggende Buddha 98 Fod lang, han har Haanden under Kinden, saaledes at ogsaa hans Hoved naar op under Loftet.

Templerne er malede og dekorerede overordentlig pragtfuldt. De store Døre er udskaarne og forgyldte. Døraabningerne har

Tempel i Bangkok.

Smig opefter ligesom i Ægypten (og i Thorvaldsens Museum).

Næsten alle Wat'terne er imidlertid mere eller mindre forfaldne. Det er nemlig en fortjenstfuld Handling at bygge et Tempel, men der er ikke noget fortjenstfuldt ved at vedligeholde, hvad andre har bygget. De gamle Templer er derfor overgroede med Slyngplanter og delvis sprængte i Stykker og forvitrede. Men denne ruinagtige Karakter giver dem selvfølgelig en egen Charme.

I Eftermiddag, efter Kontortid, har vi været i »Sampeng«. Det er Kineserbyen. Hovedgaden er kun nogle faa Alen bred og minder om Bazarerne i Cairo, men Menneskene er her endnu tættere sammenstuede. Der var mange Ting, der fristede Øjet, og vi brugte ogsaa de faa Ticaler, vi havde. Kineserne er morsomme Folk at handle med og fanger absolut ens Sympati.

Den 25. Maj 1921.

Kære Niels og Søster.

Har jeg fortalt Jer om Menam!

Her fra S. & S.'s Kontor, hvor jeg sidder og skriver, ser jeg lige ud i Floden. Bare jeg havde Jer blot en halv Time til at hjælpe mig med at

Indgang til Wat Poh.

se paa alt det, der kommer drivende med Strømmen eller arbejder sig op imod den.

Der er smaa Slæbedampere med 7—8 Risa baade efter sig. Det gaar meget langsomt. Baadene er store og lastede lige til Randen. De skal op og losses ved en af de mange Rismøller. Der er smaa Sampan's, hvor Kineseren sidder ned lige som i en Kajak og har foran sig et Bord med hvad han sælger. Det er som oftest Mad, men der er ogsaa Handel med alt muligt andet. Selv Blomsterplanter i Urtepotter; hele smaa Gartnerier kommer drivende forbi. Saa er der de store Sampans med Passagerer. De ligner Gondoler, og Kina-Manden, der staar op bag i Baaden, haandterer sin Aare med stor Behændighed. Og store Baade med Frugt i Stabler. De har ingen Slæbedampere og maa stages frem. 1 eller 2 Mand gaar paa hver Side med lange, lange Stager, som de hænger paa Maven over for at lægge hele Legemets Vægt i.

Og saa er der de store Dampere, der kommer mageligt plaskende op gennem Strømmen. Baade af indtil 16 Fods Dybtgaaende kan komme herop. Stikker de dybere, maa de losse en Del af Lasten, inden de gaar ind over Barren. Det er nemlig der, det kniber, i Floden er der Vand nok. Da vi kom med Suddhadib kneb det meget med at komme ind. Det var Høj-

vande Kl. 2 Nat, men heldigvis var der endnu Kl. 4, da vi naaede Barren, $13\frac{1}{2}$ Fod Vand. Vi stak $13\frac{1}{4}$ Fod, saa der var ikke meget at give væk.

Selvfølgelig var vi oppe og saa paa Indsejladsen. Det havde vi nu ogsaa let ved, for vi sov alle 4 (Sehested, Busch, Mor og jeg) paa Dækket under Kommandobroen. Jeg vaagnede, og da jeg kiggede ud over Rælingen, saa jeg, at en af Folkene stod paa Dækket neden under mig og svingede det store Lod. Saa vidste jeg, at vi var paa Barren. Nu opdagede jeg ogsaa den røde Lygte paa Fyrskibet.

Det blev en dejlig Morgen. Da vi var kommet vel over Barren, stod vi for fuld Fart op ad Menam-Floden. Dagens første Lys brød netop frem, og vi kunde snart skelne Detaljer af Træerne og Straahytterne inde paa Bredden. Floden er ca. 500 m bred. I Kikkerten saa vi Palmernes fine Blade og Menneskene, der begyndte at rumstere uden for Husene eller allerede laa og plaskede i deres Baade.

Siam er et gammelt Land, og Menam-Floden har i Tusinder af Aar været den store Landevej fra Søen ind til det indre. Floderne er jo de Veje, Menneskene har brugt fra de ældste Dage. Her i Bangkok foregaar endnu den meste Trafik ad Kanalerne, de saakaldte »Klong«'er, og

En »Klong« i Bangkok.

kommer Du en Mil ud i Landet, holder alle Veje op, og der eksisterer kun Floder og Kanaler (og nu Jernbanerne).

Kære Niels og Søster! Næste Gang skal jeg fortælle Jer noget mere om alt det meget, vi ser her, alt det mærkelige, Mor og Far oplever.

Eders hengivne Fader.

S/S »Kamuning«, den 2. Juni 1921.

Kære Niels og Karen Johanne.

Vi er de eneste Passagerer ombord, og vi har derfor faaet overladt den store 4 Mands

Kahyt oppe under Kommandobroen. Det vil sige, at vi bor Dør om Dør med Kaptajnen. Han og den lille Missekat med det daarlige Ben og Mor og jeg regerer hele Skuden. Den er paa 1260 Registertons, helt nyt Skib, laster 2000 Tons.

Dejlig Baad, dejligt Vejr, dejligt Hav, dejligt at komme ud af Køjen om Morgenens og lade den friske Vind blæse Nattesveden bort. Og dejligt at slippe ud af Bangkoks kogende Gryder.

Ja, hvor var det, vi slap sidst. Var det de gamle Templer, jeg skulde fortælle Jer om? Jeg maa da berette, at vi var saa heldige at finde en Mand, der har boet 17 Aar i Siam, nemlig Major Seidenfaden. Han har studeret Landets Fortid og Nutid og var umaadelig beredvillig til at lade os nyde godt af sin Visdom. Han viste os Biblioteket, Musæet, det kongelige Slot, og han tog os med op til Ajuthia, den gamle Hovedstad, der ligger 2 Timers Jernbanekørsel oppe ad Floden.

Ajuthia blev i 1767 ødelagt af Birmanerne, og det saa grundigt, at der næsten intet er tilbage af Byen. Dog kan man endnu se saa meget, at man kan gøre sig Begreb om, hvad der er gaaet tabt. Paa en Ø i Floden, hvis Omkreds er 11 engelske Mil, har de kongelige

Slotte og Templer ligget, og hele denne Ø var den Gang omgivet med en Ringmur. Af denne Mur findes der nu næppe Rester tilbage, og over Ruinerne af Templerne breder Junglen sig. Man finder her den største Bronze-Buddha i Verden, siddende tilbage i Junglen i ensom Majestæt.

Vi spiste Frokost hos Major Andersen, der bor paa Øen og er Chef for Gendarmeriet, og vi benyttede hans elegante Husbaad til en Tur op til den store Elefantkraal. Det er her, Kongen udvælger sig sine Dyr. Ved Hjælp af tamme Elefanter og Klappere drives de vilde Elefanter fra Skovene ned til Kraalen, og Kongen sidder højt paa en Platform og træffer sine Dispositioner. Det maa være et storslaaet Skuespil. Tænk disse Hundreder af vilde Dyr, der efterhaanden samles, og mellem hvilken Jægerne og de tamme Elefanter arbejder.

Ja, Siam var nok værd at leve i et Par Aar, saa man fik de store Folkefester at se og lærte Landet og dets Historie at kende. Seidenfaden har fortalt os meget baade om Birma, Siam og Cambodja, og vi vil altid bevare et levende Billede af, hvad vi har oplevet.

Verdens største og skønneste Tempel skal være Wat Angkor, der ligger paa Grænsen mellem Siam og Cambodja. Det er bygget helt

af Sandsten og er nu fuldstændig restaureret af Franskmændene. Vi saa en Model af det, det er saa stort, at hele Memphis kunde ligge indenfor dets Mure. — Og de store Templer i Birma har vi hørt om. — Og Kina! Ja tænk, hvad der findes af skønne Ting i Verden.

Da vi var paa Vej til Banen efter Frokosten hos Major Andersen, havde vi 5 Minutter tilovers og gik saa i Land for at se et Tempel. Dette viste sig at være meget smukt og meget gammelt og indeholdt en forgyldt Buddha, der maalte over 50 Fod i Højden. Rundt omkring i smaa Nischer i Væggene sad andre 5000 smaa Buddha'er.

Havde vi ikke haft de 5 Minutter tilovers, havde vi ikke set det Tempel. Men det havde dog ligget der! Og det er egentlig det, jeg vil fortælle Jer. Verden er fuld af store og mærkelige Ting, og jeg vil ønske for Jer, at I maa faa mange af dem at se. Husk blot paa altid at have de 5 Minutter tilovers, der er nødvendige.

China-Søen, den 3. Juni 1921.

Kære Niels og Søster.

Herfra, hvor jeg sidder, kan jeg se tværs igennem Kaptajnens Kahyt over til den anden

Skibsside. Der ser jeg Mor. Hun ser saa sød ud, som hun sidder der i sin blaa Kjole.

Skulde jeg blive en gammel Mand og maaſke igen komme ud at rejse, vil jeg skrive og fortælle Jer om en Pige, jeg engang har kendt. Hun havde blaat Lærredstøj med lyseblaa Krave, og sejlede sammen med mig i en lille Baad. Hele Dage sad vi sammen paa Rælingen, den ene ved Roret, den anden med Skødet.

Kender I den Lyd, en Baad frembringer i Søen. Inde i smult Vande siger det: »Smut, Smut« ind under Stævnen, og naar man kommer ud i større Sø siger det »Plask«, hver Gang man naar en ny Bølge. Og bliver Søerne rigtig store, rider man over dem i lange mæglige Tag. Eller har I prøvet at lænse for Størmen? Søen kommer rullende bagfra og løfter dig op paa sin Ryg. Saa brydes den og styrter sig fremover, medens Du og din lille Baad synker ned, indtil den næste Sø naar dig og løfter dig. Det kan nok være, at Mor i gamle Dage var flink, naar det kneb.

Men lad os ikke tænke paa alt det. Vi sejler jo ikke med Jolle her, men med en ordentlig Damper, 1260 Registertons, om jeg maa bede. Strait Steam Ship Co.s største Kystbaad.

I kan tro, at Mor er sød mod mig paa Rejs

sen. Jeg er jo ogsaa hendes eneste Barn. Og saa den lille Missekat! Den sidder hun med i Skødet. Ja, naar jeg engang bliver gammel, vil jeg skrive ned alt, hvad jeg ved om Havet og om Kvinden. Det skal staa paa een enkelt Side og rumme al Livets Visdom. Men endnu kan jeg ikke gøre det.

Vi sad i Gaar Aftes, Mor og jeg, og saa paa Solnedgangen. Den var saa smuk. En stor, mørk Sky, brat afskaaret til højre, stod som en Brink med glødende Kant. Vi kom begge til at tænke paa Trelidenæs og kunde efterhaanden se Træerne, der hældede sig ud over Skrænten og Tjørnebuskene. De stod der som Silhuetter mod Himlens Guld. Mor sad og nynnede en af vore skønne Sange, og i et enkelt Nu kom jeg til at forstaa, hvor taknemmelig jeg maa være for, at jeg har hende her til at dele alt det meget med mig.

Den 4. Juni 1921.

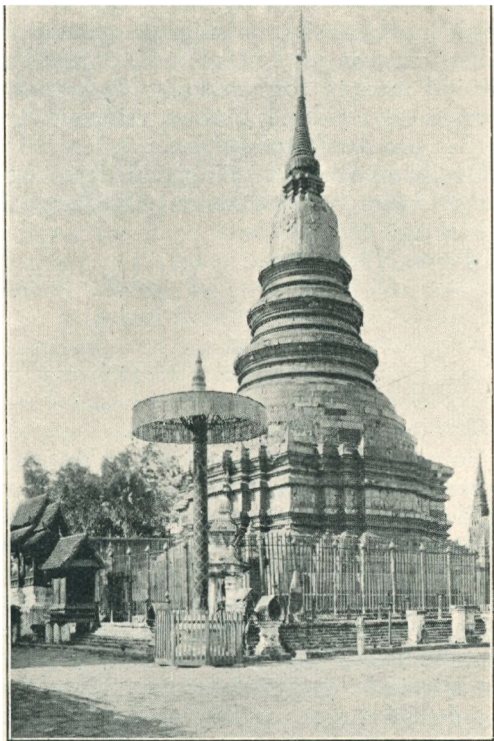
I Dag er det sidste Dag ombord. Det er en dejlig Hvile for os denne Sejlstur ovenpaa Bangkoks Hede og Støv. Hvor er det dog godt at være paa Havet. Altid bringer det nye Indtryk og samtidig Hvile og Ro.

Kaptajnen er umaadelig elskværdig og Styr-

manden og Maskinmesteren ligesaa. De er alle engelske, og vi faar her Lejlighed til at øve os lidt i dette vanskelige Sprog. Kaptajnen sad længe i Gaar Aftes og fortalte om sit Liv i Mesopotamien under Krigen. Tænk, de havde haft 131° Fahrenheit, det er 55° Celsius, saa er de 30—36°, vi havde i Bangkok, jo ikke noget at tale om.

Vi mødte megen Venlighed af de Danske deroppe i Bangkok. Thune paa Cementfabrikken stillede sin Bil til vor Disposition, saa længe vi var der, Ingeniør Schultz samme Sted inviterede os til Middag og sejlede os hjem om Aftenen gennem Klongerne. Det var netop Fuldmaaned Aften. H. C. Andersen, der er Driftsbestyrer paa Mekhlong-Banen, inviterede os til Frokost i Tatchin, hvor han boer (midtvejs paa Banen), og sejlede os en Tur med Banens lille Dampbaad ad Tatchin-Floden ud til Havet. Han er en rar Mand og en interessant Mand at tale med, idet han har været i Siam i 27 Aar. Men hans Liv er, som saa mange andres her, nærmest en Tragedie — Konen og Børnene i Danmark, og han har ikke Raad til at rejse hjem.

2 Aftener var vi inviteret til Middag, henholdsvis hos Herr Zachariae, der er Overingeniør ved Statsbanerne, og hos d'Herrer Bagger og Mathiesen, og 2 Aftener var vi i Teatret og

Tempel i Bangkok.

saa siamesisk Skuespil og Ballet. Det sidste var meget mærkværdigt, navnlig den gammeldags Ballet. Handlingen bestaar kun i, at man kommer ind med en forskrækkelig Maske paa og bevæger sig rundt paa Scenen, vridende Arme og Ben paa det forfærdeligste.

Og nu er vi snart i Singapore igen, og vi haaber meget, at det ikke skal vare længe, før vi kan rejse hjem.

Mange Hilsener fra

Mor og Far.

Melchior Treub, den 8. Juli 1921.

Kære Niels og Karen Johanne.

Har jeg nogensinde fortalt Jer, at Mor og jeg elsker at sejle, har jeg skrevet til Jer om Havet og Skibene og om de store Bølger, der ruller!

Ja, maaske har jeg fortalt Jer det altsammen.

Jeg sidder i Salonen paa Melchior Treub, den store hollandske Paketbaad, der løber i Ruten: Singapore — Batavia — Soerabaya. Søen bruser langs Skibssiden, og Maskinens Stempelslag ryster mig ind i en blid Stemning. Hvor er det dog dejligt at rejse, og hvor er Havet evigt nyt og dog saa velsignet gammelkendt. Den eneste virkelige Maade at komme frem paa er ogsaa

med et Skib, det er jo bare, fordi der intet Vand findes paa Landjorden, at man kører med Jernbane. Husk altid paa det!

Vi forlod Singapore Kl. 5 i Dag og staar nu Syd paa mellem de smaa Øer Øst for Sumatra. Ved Midnat passerer vi Ækvator.

— Men mærkeligt nok, jeg tænker i Øjeblikket ikke paa Ækvator eller paa alt, hvad jeg ser og oplever paa disse Breddegrader. Jeg sidder og finder mig i Tankerne tilbage til Danmark, til min Barndom. Bølgerne ruller her som de rullede mod min Barndoms Strand. Er det da saa mærkeligt, at jeg tænker paa gamle Danmark og særlig paa min Fødeby. Den ligger som bekendt ved Lillebælt, og I vil altid kunne kende den langt fra paa en Skorsten og et Kirkeetaarn.

Ja, det er det mærkværdige, at hvad man end oplever, og hvor man end havner, man har kun ét Hjem, nemlig der, hvor man har levet sin Barndom.

For mig er det den gamle Købmandsgaard i Assens og Tømmerpladsen, og det er Havnen og Broen, hvor vi hang over Bolværket og saa »Frode« og »Haabet« og »Søridderen« komme hjem.

Og til syvende og sidst er det Stuerne, hvor jeg levede med mine Forældre, der er mit Hjem.

»Fars Stue« med den gamle Kakkellovn og Tobaksbordet i det ene Hjørne, og de 3 Fag Vinduer mod Gaarden. Jeg glemmer aldrig dette smukke firkantede Rum. Det var ligesom i direkte Kontakt med Livet i Gaarden. Enhver Vogn, der skramlede ind, var jo en Kunde, der blev taget vel imod. Jeg kan endnu se for mig Madammerne blive lempede ned af Vognene og forsvinde ind i Skænkestuen.

Men jeg skal ikke opholde mig ved Detailler. I har jo ikke kendt Peter Gaardskarl eller den store Knud, der havde tjent hos Provsten, og I ved ikke, hvem Anders er, ham der passede Køerne, eller Henrik med Enspændervognen.

Jeg skal derimod henstille til Jer, at I rejser over og besøger Onkel Kay, han kan endnu vise Jer de fleste af disse Mennesker, og han kan fortælle Jer meget mere end jeg.

Ja, tænk at de gaar derovre endnu mange af de Folk, der syntes mig gamle i min Barndom. Nogle er døde, men ikke mange. Ole paa Kornloftet er væk, og Røde-Niels gik bort sidste Aar, men jeg er sikker paa, at f. Eks. ham med den skæve Mund — hvad var det nu han hed — staar og skovler Kul i Dag ligesom for 35 Aar siden.

Jeg kan huske, jeg som Barn sad inde i Willemoesgaarden i et af Vinduerne ud mod Gaden.

Det var Lørdag, og Gaden og Fortovet blev fejlet. »Hvem er det, der fejler«, spurgte jeg, og min Moder fortalte mig, at det var den ny Gaardskarl. Det gjorde Indtryk paa mig, — man kunde altsaa faa en ny Gaardskarl, saa var ikke alting ens til alle Tider. Og nu, naar jeg ser tilbage, forstaar jeg Værdien af, at alting i et Hjem er ens til alle Tider. — I 22 Aar var mit Barndomshjem uforandret, altid ventende paa sine Børn, naar de kom hjem paa Ferie.

Jeg vil inderlig haabe, at det ogsaa maa blive saadan for Jer.

Og nu God Nat og 1000 Hilsener.

Melchior Treub. 9. Juli, Formiddag.

Kære Niels og Karen Johanne.

Vi har nu passeret Linien og staar ned i Farvandet mellem Banka og Sumatra.

Her er smukt. En frisk Brise stryger ind over Stævnen og bringer os Kølighed.

Hvordan tror I forøvrigt, at »Linien« ser ud. I tror naturligvis, at man kan se den i Vandet — I dumme Unger — men det passer ikke. Jeg saa den i alle Tilfælde ikke. Men hvis I spørger mig, hvordan der ser ud paa den anden

Side Linien, saa *kunde* jeg fortælle Jer det nu. Men jeg siger det ikke!

Kun saa meget vil jeg røbe, at Havet er blaat og kruset af smaa Bølger, og at Himlen er blaa, og Luften lun og fugtig.

Og saa er Havet her fuldt af alle Slags Uhyrer — Hvalfiske saa store som Skibe og Hajer i tætte Stimer. Store Skildpadder ligger og dæser i Vandskorpen, og Søslangen med alle sine Børn kan ses i Kikkerten ikke langt borte. Ja, kom her ned paa den anden Side Ækvator, her er noget at se paa, kan I tro.

Har jeg fortalt Jer om Melchior Treub og om alle Hollænderne her om Bord. Det er nogle ordentlige Madammer de hollandske Damer, særlig dem, der har været herude i mange Aar. De driver ingen Sport. Desværre maa vi nøjes med at se paa dem, for vi forstaar ikke, hvad de siger. Men de ser meget rare ud.

Vi er ca. 150 Passagerer paa 1ste Klasse og en hel Hoben Kinesere og Malayer paa 2den Klasse. Kahytterne er rene og gode, og Maden udmærket. Den bliver serveret af ægte Javanesere, der optræder paa bare Fødder og med Batik-Klæder som Turbaner om Hovedet.

Det er Meningen, at vi bliver ombord, til Baaden naar Soerabaya. Saa tager vi over Land tilbage til Batavia og hjem derfra til Singapore med den samme Baad. Vi faar da 5 Dage paa Java. Det er ikke meget, men dog altid noget. I Soerabaya træffer vi Niels Thiele, der er Leder af Swanson & Sehesteds Filial. Han skal netop gaa i Gang med et nyt stort Arbejde til 400,000 Gylden. Hvis han har Tid, tager han maaske med os op i Bjergene, det vilde være morsomt, han kender Java gennem mange Aar og elsker Landet.

Ettermiddag, den 9. Juli 1921.

I kan tro, Vandet har mange Farver i Bankastrædet. Først var det blaat, som det plejer, men saa blev det gyldenbrunt, og nu har det en tyk, grøn Farve. Jeg tænker, det kommer fra Floderne, der løber ud her i Strædet.

Men jeg fik ikke fortalt Jer om Lillebælt i Gaar. Og det var egentlig det, jeg havde tænkt mig.

For at forstaa Lillebælt, maa man vide, at der derovre lever en Skælm, der hedder Samuel. Ham traf jeg som Barn nede ved Havnen, paa Hjørnet af Toldboden, og jeg fik lavet det saa-

dan (ved at tale med gamle N. M.), at han kom til at pakke Æg om Vinteren oppe i Baggaarden.

Men det var ikke Æggene, der interesserede os, det var det, at saa kunde han overlade »Søridderen« til sin Broder, og saa kunde han og jeg om Sommeren sejle med gamle »Fox«. Vi har altid været Venner siden de Dage, og det skal I vide, at han har lært mig alt, hvad jeg ved om Vejr og Vind og om Sejlads.

Ja, det er hvad der er at sige om Lillebælt. Resten følger af sig selv. — Men hvis I er artige, skal jeg alligevel en anden Gang fortælle Jer, saa godt jeg kan, om nogle af alle vore Langfarter.

Det bliver nu ikke noget let Job, for hvori ligger Fortryllelsen ved at være paa Vandet? Er det det, at man glemmer alt og kun tænker paa det nødvendigeste, nemlig Kursen, Vinden, Maden og hvor man skal ankre. Eller ligger Hemmeligheden i Anstrengelserne og Farerne. Eller er det den salige Fred i Sjælen, som en hel Dag paa Søen giver, de lange Kryds op mod Vinden, Blæsten der piber i Tovværket og Rundholtenes Knagen? Eller maaske de lange Nætter ved Roret?

Eller er det Aftenens Fred, naar Ankeret er faldet og man gør sig det lunt i Kahytten?

Eller skulde det mon ikke være Morgenens!
Jeg mindes alle de dejlige Morgener til Søs.
Blot det at stikke Hovedet ud af Kahytten
og se, hvor man er henne. Den friske Vind
blæser En gennem Skjorten, og man begynder
ligesom Livet forfra.

Ja, kære Børn, hvor er det dog dejligt at
sejle.

Hilsen fra Jeres Mor, der efter Sigende er
Sætteskipper, og fra

Jeres gamle Far.

*Melchior Treub, den 11. Juli 1921.
Under Java.*

Kære Niels og Karen Johanne.

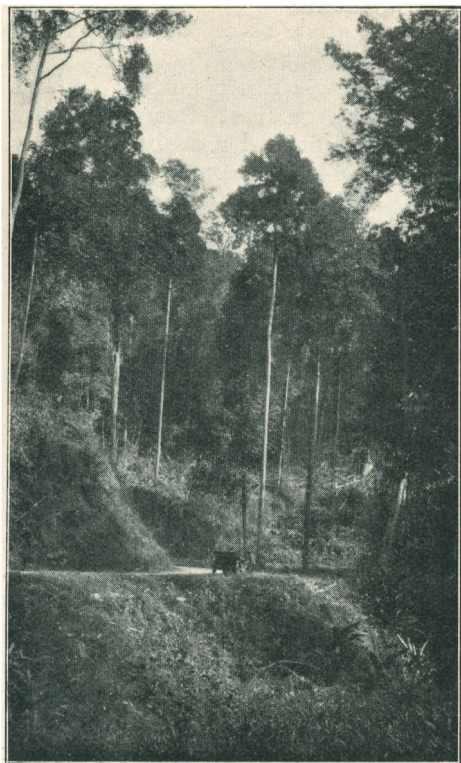
Inden jeg giver mig Java i Vold, vil jeg for-
tælle Jer om en Tur, vi gjorde sidste Søndag
og Mandag fra Singapore op i Malakka-Halv-
øen.

Det var en Tur, vi længe havde planlagt,
men ikke haft Tid til, og det endte ogsaa med,
at Sehesteds ikke kom med. Vi var 7, der tog
af Sted, alle fra S. & S., Mor var den eneste
Dame. Der var Skytte og Bjørn, Justesen,
Bondesen og Hennings og saa os to. Vi var i

vældigt godt Humør. Kl. 7 Aften gik Toget, og endnu Kl. 11 sad vi sammen i Spisevognen og sang den ene danske Sang efter den anden. Justesen har en stor og smuk Stemme og viger ikke tilbage for at synge store Operapartier, selv i en slingrende Jernbanevogn.

Kl. 8 Morgen var vi i Kuala Lumpur, hvor Harboe og Granberg, der for Tiden passer S. & S.s Filial der, tog imod os. I 3 Biler kørte vi alle hjem til deres Bungalow, hvor et solidt Morgenmaaltid var arrangeret. — Og saa gik det Nord paa op imod Bjergene. Efter en halv Time begynder Vejen at stige og slynger sig saa langs et Flodleje i utallige bratte Sving op til Sempak-Passet. Det er den mest halsbrækende Tur, jeg har været med til (naar undtages Turen den næste Dag), men heldigvis var det 3 dygtige Chauffører, og vi fik hurtigt lavet et Signalsystem fra den forreste Bil til de andre, naar der var Fare paa Færde, d. v. s. naar vi mødte andre Biler. Det at møde en anden Bil i et Sving var nemlig en højst betænkelig Sag.

Fra Sempak-Passet gaar det nedover til Bentong, hvor Frokosten spises, og saa videre langs en Floddal mellem Bjergene til Trass. Her kører man til højre gennem nogle maleriske Tragter, til man naar den lille By Raub,

Med Bil i Malakkas Bjerge.

hvor der ventede os et Bad, en solid Middag og 9 opredte Senge.

Men før vi gik til Køjs maatte Justesen give et Par Numre, og først efter at »Bajadser« og »Grals Fortælling« havde lydt, krøb vi ind under vore Moskitonet.

Næste Morgen op Kl. 6^{1/2} og afsted lidt over 7. Det gælder om at benytte Morgenens Kølighed. Det bedste Stykke af Turen ligger foran os, nemlig Opstigningen til »The Gap«. Dette Pas ligger 4—5000 Fod over Havet, og Vejen slynger sig derop i utallige fantastiske Kurver. Medens vi Dagen i Forvejen paa Turen op til Sempak havde fulgt en Floddal med tæt Jungle til Siderne, saa kører vi her paa en Bjergside med fri Udsigt.

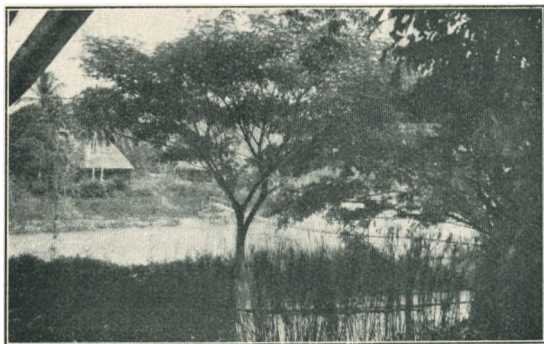
Det var vanvittigt pragtfuldt! Dette fuldkommen uberørte Tropelandskab, set fra stadig nye Højder, denne fantastiske Vej, hvis eneste Opgave syntes at være vor Fornøjelse. Vi mødte paa hele Opstigningen kun en eneste Vogn, nemlig en Oksekærre, bag hvilken der gik en Soldat med ladet Karabin. Man er aabenbart bange for Røvere, vi havde ogsaa en Revolver med i hver Vogn.

Engang imellem, naar vi mente, at nu var vi naaet til det smukkeste Sted, gjorde vi Tegn fra den forreste Bil om at standse, og saa blev

der taget Fotografier. Vi havde ikke mindre end 6 Apparater med. Et Sted sad der en Abe ved Vejen ikke 4 Alen fra os. Den blev siddende ganske roligt, tiltrods for at Vognen standsede. Først da næste Vogn kom, stak den af, og vi saa da en hel Flok fare af Sted i Trætoppene.

Fra »The Gap« gik det nedover igen gennem utallige Kurver ad en henrivende Vej, der førte os ud i et Tinminelandskab. I en lille By (ved Navn Kuala Kubu tror jeg), gjorde vi Ophold for at spise. Efter at have faaet Bon-desens bekendte cock-tail og dernæst en solid Frokost, kørte vi halvsovende videre og vaagne først, da Bilerne holdt ved det Kalkbjerg, hvor Drypstenshulerne findes.

Ad en lang Stentrappe naar man derop, og jeg maa sige, at man fortryder ikke sine Anstrengelser. Navnlig den ene Hule er meget smuk. Den var som en Domkirke. Inde fra Bunden af den, hvor en hellig Ild brænder, lød der en messelignende Mumlen. Det var nogle indiske Præster, der bad Bønner. Den anden Hule er helt mørk, blot med et Par Lyskegler ned fra oven gennem Revner i Klippen. Den lugtede skrækkeligt af Flagermus. Vi prøvede at skyde et Skud af, og det kan nok være, at det gjorde Virkning. Ud fra Væggene fløj Flagermus i Tusindvis, ja i Titusindvis, vi

Flod ved Bentong (Malakka).

kunde se dem op imod Lyshullerne ligesom Bisværme. Vi skyndte os at komme ud og klatrede ned til de ventende Biler.

Kl. 5 var vi tilbage i Kuala Lumpur og naaede at bese et af S. & S.'s Arbejder samt at køre en Tur gennem den botaniske Have og Europæernes overordentlig smukke Villakvarter. Vi spiste Middag i Bungalowen og gik ombord i Toget Kl. 8 $\frac{1}{2}$, hvor vi hurtigt trak os tilbage til vore Sovepladser. Næste Morgen Kl. 9 var vi i Singapore. Turen havde kostet 77 Dollars pr. Mand.

— Ja, det var Turen paa Malakka-Halvøen, næste Gang skal jeg fortælle Jer om Java.

Kære Niels og Karen Johanne.

Hvad er saa Java! — Er det en Ø mellem mange andre, en af dem man læser om i Geografien! Ja, det er det, men det er en meget, meget stor Ø. Den er næsten som en lille Verdensdel, og dens Fysiognomi er i den Grad personligt, at man sandelig maa være præsenteret for den for at kende den.

Tænk Jer 35 Millioner Mennesker, der igennem Tiderne har dyrket hver lille Plet op og tilsaaet den med Ris. Helt op ad Bjergenes Sider ligger Rismarkerne ganske tæt som smaa Tavler i Landskabet. Og Vandet risler nedover ustandseligt fra Tavle til Tavle. Jeg har set smaa Højdedrag, der var saa fuldstændig opdyrkede, at selve Toppen var en Rismark, og ned til alle Sider var der Marker med blankt Vand. Det hele saa ud som et lille Vandbjerg. — Der ligger et stort Arbejde bag ved alt dette, for hver Mark skal være fuldstændig i Vage, saaledes at den kun dækkes af et Par Tommer Vand. En lav Jordvold skiller den fra den næste Mark.

Al risbærende Jord tilhører de Indfødte, men Sukkerfaktorierne kan leje Jorden det halve Aar og tage en Afgrøde Sukker imellem Rishøsten og den nye Saaning. Forøvrigt ser man Risen i

Java. Rismarker paa fladt Land.

alle mulige Stadier. Først de bare Marker, der ligner en Række Fiskedamme. Dernæst den udpriklede Ris, der staar i lige Rækker og ser saa spinkel og fin ud med Foden i Vand og Hovedet i den brændende Sol. Og sidenhen alle Farver Grønt, til Risen tilsidst staar som modne Knipper, der minder om en Havremark hjemme.

Om Morgenens og om Aftenen ser man Javaneseren og hans Familie i Arbejde. Hans eneste Redskab er »Changkool«en, der nærmest ligner et Hypejern med stort Blad. Med den vender han Jorden efter endt Høst og holder sine

Dæmninger vedlige. Alt gøres med stor Akkurateſſe, Risen plantes med Haanden, og naar den er moden, plukkes den med Haanden, det hele er ſom et stort Havebrug.

Men Java er ikke Riſ alene. Det er ogsaa Vulkaner. Og oppe mellem Bjergene ligger Paradisets Have, med let og kølig Luft og med en Tropevegetation, ſom man næppe kan gøre ſig Begreb om (med mindre man da kan huske Joakim Skovgaards Billeder fra hans Java-Ophold).

Mit første Indtryk af Øen fik jeg her ombord paa Sejlturen mellem Batavia og Soerabaya. Det var da jeg kom op paa Dækket om Morgen. Foran mig havde jeg en grøn Vandflade fuld af ſmaa Fiſkefartøjer, og der bagved laa Java med ſine mægtige Vulkaner. I den tidlige Morgendis hævede de mørkeblaa Kegler ſig op gennem Skyerne, og højt oppe omkring Kraterne ſvævede lette hvide Damp. Det var et pragtfuldt Syn. Jeg mindedes Johs. V. Jensen, der i ſin lille Skitſe »Fusijama« giver ſaa mæſterlig en Skildring af den Glæde det er for os Menneſker at genſe Jorden.

Siden da har jeg ſet Vulkanerne paa nært Hold. Paa Øſt-Java ſtaar de paa det flade Land ſom ſtore Kegler, mægtige Pyramider, paa Veſt-Java har de mere Form ſom Bjergkæder. Det

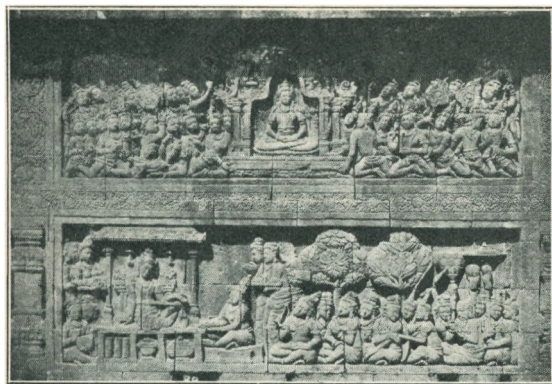
mest kendte Sted paa Java er Tosari, hvor Høtellerne ligger omtrent 6000 Fod oppe. 1000 Fod højere ligger den store Sandslette, der fylder det ydre Krater, og midt i denne Slette hæver Vulkanen Bromo sig yderligere 1000 Fod. Her lægger man sig op, naar man har Ferie eller trænger til Rekreation. Temperaturen er 12 Gr. Celsius.

Vor Java-Tur falder i 5 Dage:

1ste Dag i Soerabaya. Om Formiddagen paa Kontoret med Thiele, dernæst Frokost hos ham og hans Kone, og om Eftermiddagen med Bil op i Bjergene.

2den Dag. Op Kl. 4^{1/2} og med Morgentoget til Djokja sammen med Thiele. Ankomst Kl. 11^{1/2}. Efter Frokosten af Sted i Bil, først til »Vandpaladset«, hvor Sultanen boede for 300 Aar siden, og dernæst en lang, lang Tur til Boroboedor, hvilket er det største og interessanteste Tempel paa Java. Det er rimeligvis bygget for 1200 Aar siden af Hinduerne, men er siden i Muhamedanertiden glemt og efterhaanden begravet i Jorden. Først 1814 lader Stamford Raffles det udgrave, og han finder næsten alle de 1500 Relieffer og 440 Buddha-Statuer velbevarede.

Templet er bygget kvadratisk med Side-længde = 500 Fod, altsaa Omkredsen 2000 Fod. Det hæver sig i 10 Terrasser ialt 100 Fod

Fra Borobodor.

op over den Bjergknold, det er bygget paa, og der er oppe fra dets Tag en prægtig Udsigt hele Horisonten rundt. At gaa Templet rundt er ikke nogen lille Spadseretur, navnlig ikke paa de nedre Terrasser, men man maa jo se alle Reliefferne, der ofte er af stor Skønhed. Materialet er haard Lava (Trachyt) af rødlig eller graa Farve.

Templets Form er saaledes, at et lodret Snit giver en parabel-lignende Kurve. Det vil altsaa sige, at Terrasserne bliver lavere og fladere, efterhaanden som man kommer op. Paa de 3

øverste er der ingen Relieffer, men derimod nogle klokkeformede Bygværker, der tydelig viser Slægtskab med Phra-Tschedierne i Bangkok. De indeholder hver en siddende Buddha, som man kan kigge ind til gennem de gennembrudte Sider. Midt paa den øverste Terrasse staar der en stor helt tilmuret Phra-Tschedi indeholdende en Buddha, der ikke maa ses af menneskelige Øjne.

3die Dag. Thiele rejser tilbage til Soerabaya, og vi tager Toget Kl. 11^{1/2} videre til Bandoeng. De første 4 Timer er meget varme, men saa stiger Banen, og vi kommer nu gennem nogle af de skønneste Egne paa Java. Over talløse Floder og gennem Tunneler krummer Toget sig stadig opad. Selv her oppe i den kølige Luft gror Risen alle Vegne, hvor der blot er lidt Jord, der kan overrisles. Det er morsomt at se Markerne ligge paa Bjergskraaningerne. De bliver smallere og smallere opefter, og Højdeforskellen større og større. Tilsidst er de maaske ikke mere end 5—10 Alen brede, og Vandet falder da i smaa Kaskader fra den ene Mark til den anden.

Kl. 6^{1/2} blev det mørkt, og Kl. 7^{1/2} naaede vi Bandoeng. Her holdt en Bil og ventede paa os, og vi kørte nu i Maaneskin op ad mellem Bjergene, til vi naaede Lembang, der ligger

4000 Fod over Havet. Her ventede der os Middagsmad og en dejlig kølig Nat. Det var saa koldt, at Mor paastod, hun frøs med 3 Tæpper paa.

4de Dag. Kl. 5^{1/2} blev vi vækkede. Det havde ikke været saa let at gøre os forstaaelige den foregaaende Aften, idet der slet ingen europæisktalende Mennesker viste sig paa Hotellet. Men det var dog lykkedes os at forklare de 4 brune Tjenere, at vi vilde have 3 Heste og Morgenmad Kl. 5^{1/2}, for da jeg kiggede ud ad Døren i vor Cottage, saa jeg 3 Hestehoveder og 3 Malayhoveder stikke frem af Mørket.

Vi skyndte os i Tøjet, og efter at Kaffen var drukket gik det af Sted i Trav og Galop. Da vi havde redet en halv Time og havde faaet Varme i Kroppen, begyndte Opstigningen til Tangoebanprahoe, der ligger 7000 Fod over Havet.

I kan tro, Jeres Mor fik Lejlighed til at vise, at hun ikke var bange. Det var et Ridt paa glatte, lerede Skrænter, hvor Hestene gled for hvert Skridt, og op ad stejle Bjergstier med løse Sten. Jeg vilde nødig have set Hans og Stella paa den Tur. Men de smaa Bjergheste klarede alle Vanskeligheder, selv om de nok engang imellem stod stille for at se, hvor de skulde sætte Foden.

Tangoeban-Prahoë betyder: den omvendte Pram. Krateret er 1000 Fod dybt, men har ikke været i Virksomhed de sidste 25 Aar. Paa Bunden ser man smaa rygende Svovlsøer.

Nedturen er meget smuk. Naar det øverste halsbrækkende Stykke er forbi, kommer man ud af Skoven og ser langt bort mellem Bjergene i den klare Luft. Og saa rider man paany ind mellem blomstrende Buske og mellem Træer, hvis grønne og blaagrønne Farver staar saa smukt til Himlen. Det var, som red man ind i Paradisets Have.

Kl. 11 naaede vi Hotellet og fik et iskoldt Bad. Kl. 11^{1/2} Frokost. Kl. 12 kom heldigvis Bilen. Da Klokken slog 1, rullede vi ind paa Banegaarden i Bandoeng og blev meget forundrede ved at høre, at Toget gik med det samme. Vi havde faaet opgivet, at det gik 1²⁹. — Sommetider kan man jo være heldig! Hvis vi ikke var kommet med, havde vi maaske siddet paa Java endnu.

Kl. 6 naaede vi Buitenzorg og tog ind paa det smukke, gamle Hotel Bellevue, fra hvis Terrasse man ser Solnedgangen over Bjergene. — De er forøvrigt smukke, de gamle hollandske Byer. Bygningskunsten minder om den gode danske, og Tagene er alle (ligesom paa Haraldsgave) lagte med hollandske Tegl.

Fra den botaniske Have i Buitenzorg.

Bellevue er et baade smukt og godt Hotel, hvis Betjening gør sig Umage for, at man skal befinde sig vel. Vi bestilte en Flaske Rødvin

til Middagsmaden og sad en Stund sammen og drøftede vor Rejse og vor Længsel efter snart at komme hjem.

5te Dag var kun en halv Dag. Vi var tidligt oppe og spadserede allerede Kl. 8 ind i Botanisk Have. Denne Have, der jo er den mest berømte i Verden, havde vi ventet os meget af, og det var med stille Glæde, at vi traadte ind i dens skyggefulde Alleer.

Jeg søgte efter Olivia Mariannes Grav og fandt den straks. Den ligger netop som Johs. V. har skildret den.

I er for smaa endnu, men naar I bliver større, skal jeg læse hans lille, skønne Fortælling for Jer. Den indeholder paa faa Blade mere, end jeg nogen Sinde kan fortælle. Den staar i Bogskabet i min Stue, tilvenstre paa en af de øverste Hylde, og paa 4de eller 5te Side finder I det lille Vers fra Gravstenen, der ender saaledes:

Yet still forget me not.

Det er nu mere end 100 Aar siden, at Olivia Marianne døde, og havde Johs. V. ikke skrevet den lille Skitse om hende og hendes Mand Stamford Raffles, havde jeg næppe skænket Gravmælet megen Opmærksomhed. — »Og dog har ogsaa hun levet og været elsket, og

blusset, Olivia Marianne. Af Sødme og af Taarer, af Elskov og af Tiden der gaar, er Tilværelsen ubarmhjertigt blandet sammen«. Saaledes skriver han omtrent, og vi ser for os langt borte hendes Grav »i den røde Jord under de taabelige Palmer«.

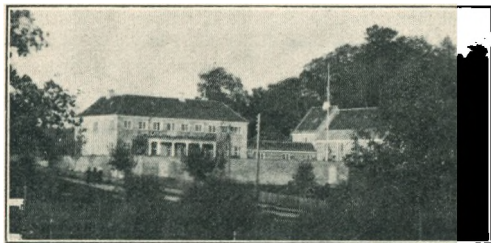
Ja, kære Børn, hvad er der mere at sige. Døden er haard, men værst langt borte i et fremmed Land.

Vi længes inderlig hjem, Jeres Mor og jeg, men naar I modtager dette, er vi allerede godt paa Vej, ja maaske næsten hjemme.

Vær da kærligt hilset saa længe

fra Jeres egen

Mor og Far.

Kære Niels og Karen Johanne.

Det har været en lang Vej hjem, kan I tro. I en Maaned har vi sejlet og sejlet, og først nu er vi forbi Suez-Kanalen og Port Said. — I ved nok, at Suez er Grænsen mellem Østen og Vesten, og I ved jo ogsaa nok, at Moder og jeg er glade ved, at vi nu ikke mere er »East Suez«.

Vi har forøvrigt haft en god Rejse og været meget heldige med Vejret. Vi har nemlig haft Vinden imod hele Vejen. Det har ganske vist forsinket os 4—5 Dage, men det har givet os frisk Luft ind over Skibet, hvilket er en god Ting, særlig i Det røde Hav. Den varmeste Dag, vi havde, var i Suez-Kanalen, da var Temperaturen 35 Gr. Celsius og ingen Vind. — Det var varmt, og det var med udelt Glæde, at vi i Gaar Aftes, efter at have ligget 6 Timer i Port Said, forlod denne Plads og stod til Søs.

I Dag gaar vi frem over et herligt blaat Middelhav, og jeg vil benytte Tiden til at fortælle Jer om, hvad der er hændt os, siden vi brød op fra »The far East«.

Først er der Afskeden med Singapore. Jeg husker den, som var det i Gaar. Det var en tidlig Morgen den 28. Juli. Sehested og Fru Sehested stod inde paa Kajen og vinkede Farvel, og

den lille Krakra, der gaar hjem sammen med os, vinkede og raabte, at hans Moder ikke maatte græde. Ved Siden af os stod en Dame med 2 Børn. Hun vinkede ogsaa Farvel. Det var til sin Mand, og hun græd bitterligt.

Ja, Østen er ubarmhjertig.

Den sidste Hilsen, Singapore gav os, var en Tordenbyge med Lyn og Brag. Det var netop som den Nat, vi kom til Singapore første Gang, da tordnede det, og Regnen styrtede ned. Og saaledes er Singapore-Strædet, altid svære Byger, der skifter med blændende Sol.

Og saaledes er Singapore, — en hed og fugtig Plet, et daarligt Sted for hvide Mænd. Aldrig Foraar og Efteraar, aldrig Vinter. Aldrig den Fryd, der ligger i at gaa nye Tider imøde, ingen Marts Maaned med ny Sol, der varmer Dit Ansigt, ingen April med Fugletræk og spirende Buske, ingen Maj med grønne Træer og de første lyse Nætter. Og intet Efteraar! Det er min største Glæde, næst efter at jeg skal se Jer, at jeg kommer hjem, medens Markerne endnu har Efteraarets Farver. Hellere een Septemberdag i Danmark end 10 af Singapores fugtige varme Døgn.

Jeg tænker paa Danmark i September. Jeg drømmer, jeg sidder paa en Sten ved Vejkanten og ser ud over det danske Land. Den mest

fuldkomne Ro fylder mit Sind. Luften er høj og klar, og de rødgule Skovbryn skinner langvejs hen. Det er en af de skønne Dage, der er givet os. Naar blot vi forstaar at gribe dem.

Jeg mindes en Septemberdag for mange Aar siden. Mor var i Svendborg, og jeg boede i Skovshøjrup Kro oppe ved Bogense, hvor Baanen dengang blev bygget. Jeg startede Kl. 6 om Morgenen paa min Cykle og kørte i en Bue det halve Fyen rundt. Kl. 8 om Aftenen var jeg hos hende. Jeg mindes den Dag ganske tydeligt. Baade den kølige Morgen mellem Hegnene, der var fulde af vaade Edderkopspind, og hele den friske solfyldte Dag med skiftende Udsyn fra Bakketoppene.

Jeg mindes mange andre Efteraarsdage. Jeg tænker paa Nordsjælland, paa Tibirke Bakker, paa Skovene derhjemme ved Furesøen. — Og Jylland med de store Bakker og de store Flader og med Klitterne langs Havet. Jeg elsker Jylland. Jeg vilde næsten ønske, jeg havde haft min Barndom der. Mor og jeg har tilbragt mange skønne Efteraarsdage paa Hederne og ved Vesterhavet.

Jeg kan huske et Efteraar, vi vandrede, hun og jeg, paa vor Fod langs Havet. Det var i November. Vinden var SW, og Regndisen drev som Taage ind mellem Klitterne. Vi startede i

Ringkøbing og gik over Bøvling Klit og Fjaltring op til Thyborøn, og videre paa den anden Side Limfjorden.

Hvor klinger de dog godt de gamle Navne! Hvis I kendte Jyllands Vestkyst, vilde I vide, at naar jeg skriver »Fjaltring« og »Thyborøn« er dermed alting sagt. I ser da, bag Klitterne, Fiskerhusene i Læ for den stride Blæst, og I hører Drønet fra Revlerne, hvor Havet altid bryder. — Vi boede i Hjerting en Sommer, da I var smaa, og naar jeg tænker paa de Dage, hører jeg endnu i mit Øre det fjerne Bulder af Havet ude bag Skallingen paa den anden Side Hjerting Bugt.

Men det var ikke om Efteraaret i Danmark, jeg skulde skrive, eller om den friske Vinter derhjemme, — det var om de varme Dage i det indiske Hav. Først med »Elephanta« fra Singapore til Rangoon og dernæst med »Gloucestershire« til London.

»Gloucestershire« er en dejlig Baad paa over 8000 Tons, den største vi har været ombord i endnu. Den klarede Monsunen godt, selv om vi som sagt blev sat en 4—5 Dage tilbage. Men det blæste minsandten ogsaa, jeg har aldrig før set saa store Bølger. De sidste Dage før Det røde Hav stod Skumsprøjtet helt op over det øverste Dæk.

Tiden ombord bruges udelukkende til at sove og spise, læse og drive Sport. Paa Grund af godt Keglespil blev jeg valgt ind som Formand i Sportskomiteen, og vi har nu haft en Række Kampe, i hvilke jeg for øvrigt alle er blevet slaaet ud inden Finalen. Men morsomt og spændende er det at spille Kegler paa Dækket. Skibet ruller, Kuglerne ruller, og hvis man er heldig, ruller ogsaa Keglerne. Jeg er stadig en af de bedste »til at tage en enkelt Pind«, og det er en Gang lykkedes mig at vælte 19 Kegler i 3 Skud. »Det er aldrig hændt før her ombord«, siger Kaptajnen.

Den 31. August 1921.

Kære Niels og Karen Johanne.

Jeg maa slutte dette, inden vi naar Marseille. Det er mit sidste Brev fra denne Rejse.

I Morges tidlig passerede vi Messinastrædet, og nu er vi tværs af Stromboli, en ensom Vulkan, der hæver sig op af Vandet her langt ude til Søs. — Her er meget smukt. Middelhavet er saa blaat som ingen Sinde, mere blaat end noget andet Vand, og Morgenens har været saa fuld af Skønhed.

Vi saa Solen rejse sig bag Bjergene, og vi

sad længe ved Rælingen og nød dens varme Straaler. Her er det saa køligt, at man fryder sig ved Solen — i Østen saa man aldrig til den med Kærlighed.

Jeg vilde ønske, jeg havde Jer her blot et Øjeblik. Vi skulde da se paa Stromboli sammen, og vi skulde gaa Skibet rundt og se alting efter. Jeg skulde vise Jer vor Kahyt, der ligger i Vindsiden om Styrbord, en dejlig stor Tremands-Kabine, som vi forøvrigt kun har benyttet meget lidt. Alle de varme Nætter har vi sovet paa Dækket paa to Feltsenge, jeg købte i Singapore. Jeg skulde vise Jer Promenadedækkene, Salonerne, Spisesalen, Badeværelserne, kort sagt det hele, og vi skulde staa ved Rælingen sammen og se ned i det dybbtaa Vand.

Ja, sandelig er det dejligt at rejse — blot er det længe for en Moder ikke at se sine Børn. Næsten 8 Maaneder!

Kan I huske det lille Vers, hvormed jeg begyndte disse Breve. Det lød saaledes:

*Wem Gott will rechte Gunst erweisen,
Den schickt er in die weite Welt;
Dem will er seine Wunder weisen
In Berg und Wald und Strom und Feld.*

Verset sidder stadig i Moders Syæske, og hun indrømmer nu, at Verset har Ret.

Det er dejligt at rejse og se Verden. Men husk endelig paa een Ting, og det er, at den Poesi, I venter at finde i Livet, enten det nu er paa Rejse eller det er hjemme eller hvorsomhelst, den maa udgaa fra Jert eget Hjerte. Hvad I ikke har der, det finder I ingen Steder.

Lad mig se, I alle fire bliver lige saa søde og gode som Jeres Moder er og altid har været. —

Og dermed Slut. Gem disse Breve i kærlig Erindring om

Eders Fader.

Atter hjemme.

EFTERSKRIFT

Kære Børn! Hvad mon I tænker om Eders Fader, at han lader de Breve, der kun var skrevet for Jer, gaa i Trykken. Mon I vil bebrejde ham det engang og synes Brevene har tabt i Værdi. — Maaske, men husk da paa, at det som I og jeg tænker og føler, det som vi synes er vor personlige Skat, det samme tænker og føler de fleste andre.

I Grunden er vi jo alle omtrent ens. Alle stræber vi efter det gode. Og naar det falder saa svært for os at drive det til meget i Godhed, da tror jeg Aarsagen ligger i, at vi er kommet for langt bort fra den Renhed og Barnlighed, som vi dog alle har ejet.

Vil I tage et godt Raad med paa Vejen, som Slutning paa denne Bog, saa hør da, hvad en af Eders Forfædre har sagt. Jeg vil citere den gamle Biskop, ham

hvis Billede hænger over mit Skrivebord. Under Billedet er skrevet med hans egen Haand et Citat fra Bibelen:

»Kun de rene af Hjærtet skulle se Gud«.

Gid I maa bevare Eders barnlige Visdom. I vil da have Evne til at føle den Lykke, der af saa mange sørgeligt forspildes.

Eders hengivne Fader.

TRYKFEJL

Side 42, nederste og næstnederste Linie, 2×9, læs : 2×a.

Side 44, Linie 2 f. n., end andre, læs : end de andre.

Side 52, Linie 9 f. n., Ordet : »første« udgaar.